

ပအိုဝ်းလိက်လဲင်း စွမ်းလီတား အစွိုး

ဒေါ်ခဲးဒီး အဲဒါ (၁)

စွမ်းဖြာ လိုးဘိုင်း ယံသနာဒီး

မုဒ္ဒပေဉ်းဝဲမု အဘွက်

နိန်း ၁၃၆၂-ဗား၊ ခဲဉ်ပိန်သာ၊ သားသနား - ၂၅၄၄၊ ခရစ် - ၂၀၀၀၊

ပအိုဝ်းလိက်လဲင်းစက် အုပ် (၂၀၀၀)

ပအိုဝ်းလိတ်လွင်၊ စွမ်းလီစာအုပ်

လိတ်ရဲဉ်း အမဲင် (၁)

စွမ်းလီလိတ်လွင်၊ ယံသေဇာအီ

ဗုဒ္ဓယေဉ်းမုအာတွက်

ထွားဟးတင်သေ

လိတ်စောင်

နောင် ၁၃၅၄ - ဟး ၊ ဒိုင်ကံလာဗွ
သားသနား ၂၅၃၆၊ ခရစ် ၁၉၉၃

ထွားဟားတဲင်သေ လိတ်စောင်းယို

- ၁။ နေင်း ၁၃၄၄-ဟား၊ တင်းကျွမ်ဗွေ
ချုထန်း ပထမလဲင်း ၂၀၀၀။
- ၂။ နေင်း ၁၃၄၅-ဟား၊ ဒဲဉ်သံဗွေ
ချုထန်း ဒုတိယလဲင်း ၃၀၀၀။
- ၃။ နေင်း ၁၃၄၆-ဟား၊ ဒဲဉ်သီးဗွေ
ချုထန်း တတိယလဲင်း ၅၀၀၀။
- ၄။ နေင်း ၁၃၄၈-ဟား၊ တင်းကျွမ်ဗွေ
ချုထန်း စတုတ္ထလဲင်း ၁၀၀၀၀။
- ၅။ နေင်း ၁၃၅၁-ဟား၊
ချုထန်း ပဉ္စမလဲင်း ၁၀၀၀၀။
- ၆။ နေင်း ၁၃၅၄-ဟား၊ ဒဲဉ်ကံဗွေ
ချုထန်း ဆဌမလဲင်း ၁၀၀၀၀။

လိတ်ကတူးစဉ်း

စဉ်း	အကျောင်းခရား	လိတ်မဲ့ငါ
၁။	ငေါင်းဗွောင်နယ်ရီး	၁
၂။	အခန်း (၁) ငေါင်းပူးဇေးအီ ရတနားသွံပါး	၈
၃။	အခန်း (၁) ငတ်ပါးခွေါင်းရွ ယံသေလွ	၉
၄။	အခန်း (၂) ငေါင်းကန်းတော့၊ ဩကာသ	၁၁
၅။	အခန်း (၃) ငေါင်းနေးထူး သျဉ်ငတ်ပါး	၂၀
၆။	။ သျဉ်သွမ်ပါး	၂၆
၇။	။ ငေါင်းပသာမေတ္တား	၃၀
၈။	။ လူးဗားထီတွမ်းဖွမ်၊ဖျိုးဗားထား၊အကျိုး	၃၂
၉။	။ ငေါင်းရီလွှာ၊စံ၊ချာ နမူးနား	၃၃
၁၀။	အခန်း (၄) မွိုးဖါသီး ဝတ္တရာ၊ငတ်ပါး	၃၄
၁၁။	။ ပိုလီ၊သီး	၃၅
၁၂။	။ တပဲ့၊သီး	၃၆
၁၃။	။ ဆရားသီး	၃၈
၁၄။	။ လံးသားပိုဝါ၊သီး	၃၉
၁၅။	။ ပိုမာသီး	၄၀
၁၆။	။ သွေဟပ်မိတ်ဆွေးသီး	၄၂
၁၇။	။ ဖြော်ဆပ်ချာသွေ	၄၃
၁၈။	။ အဗွေး	၄၅
၁၉။	။ သွဉ်းသယ်း	၄၆
၂၀။	။ တကားမူးခိုသီး	၄၇

ထွားဟားတဲင်သေ လိတ်စောင်း

၂၁။	အခန်း (၃) ဗွေးရဟန်းသီး ဝုတ္တရာ၊သူပါ၊	၄၉
၂၂။	။ ငေါင်းရီလွှဲစံးချာ နမူးနား	၅၁
၂၃။	။ အဂတိတရာ၊ လစ်၊ပါ၊	၅၂
၂၄။	။ စီ၊ပွားကဲ့အိအကျောင်းသူပါ၊	၅၃
၂၅။	။ ဒေါင်ထီသူးရား ပဲစ်သူဟား	၅၅
၂၆။	။ လွေ၊ခေ့သင်၊နား ပဲစ်သူပါ၊	၅၆
၂၇။	။ ထားတေားထားလောင်၊ ပဲစ်သူခြောင်၊	၅၈
၂၈။	အခန်း (၄) ထွားပွယ်၊ထွားလံ၊ ပဲစ်သူခန်း	၆၀
၂၉။	။ ကွိုက်၊ကြီးသွားကဲ့ ပဲစ်သူတဲ	၆၂
၃၀။	။ ထားလွှဲသူပါ၊ တောင်၊သေ၊ခါ၊	၆၄
၃၁။	။ စီ၊ပွားထွာအိ အကျောင်းလစ်၊ပါ၊	၆၆
၃၂။	။ သိဂါလောဝါဒသုတ် နိဂုံးသွတ်၊	၆၇
၃၃။	။ ရီ + စေ = ပွဲးမား နမူးနား	၆၉
၃၄။	။ ငေါင်းရီလွှဲစံးချာ နမူးနား	၇၁
၃၅။	အခန်း (၅) ငေါင်းကန်းတော့၊ မွိုးဖါ	၇၂
၃၆။	။ ငေါင်းကပ်သွမ်၊တေား	၇၃
၃၇။	။ ငေါင်းကပ်လူးထီ + မေး	၇၄
၃၈။	။ ငေါင်းကပ်လူးကောင်း	၇၅
၃၉။	။ ငေါင်းဆုတောင်၊ နီစား	၇၇
၄၀။	။ ငေါင်းတမာသွိုပ်တွမ်း ငေါင်းနိဂုံး	၈၀

x x x x x x x x

ငေါင်းဗွောင်နယ်ရိုး

၁

ဝိနယော စ သုသိက္ခိတော - ကဟောဝသွဉ်ထွိုက်
ကဟဝသွဉ်သင်၊ ကဟောဝလွောက်နား ကျင်လွဉ်အီငါး လို၊
သျှင်းရဟန်၊စတင် ပုဂ္ဂိုလ်းတိုင်း၊ ဈမ်းဖြာသီး သျှင်းရာနမ်းကျင်၊
တရာ၊ ဖွေဖွေမွဉ်မွဉ်ဖုံးယို နမ်းလောင်းကြိုကီ မီးအောင်းလွဝင်၊
နောင်၊ ထွာလအီဟး စီးပွာချမ်းသာ၊ တိုတက်မုအကျောင်၊
မင်္ဂလာ၊ ဟောဝထွူနောကရိုးဒါး ဗွေမျတ်ဘုရာ၊ ငေါင်းဒေသနား
တော၊ အလ၊ -

လောကတန်အလောင်းယို လို၊ သျှင်း ရဟန်၊သီးစတင်
ပုဂ္ဂိုလ်းပေါင်ဖုံးနဝ်၊ နမ်းကျင်တရာ၊ သိက္ခာသီးလဖုံးယို ကောနေး
ထူးလွောက်နား၊ ကံကျင်လွဉ်သားသူ၊ မီးအာလဲ အာအတိုင်း၊
တိုတက်စီးပွာ၊ ထင်းတသွောင်းအီဟး၊ ကောနေးထူး လွောက်နား
ကံ ကျင်လွဉ်သားသူ၊ မီးဆွေခြာလဲ ဆွေခြာအတိုင်း၊ ထဲဖွိုး
ဆုတ်ယုတ်လင်အီဟးထာဖုံးတင် လောကတန်ယို အထင်းအ
လင်၊ အထဲဖွိုးအထင်းထိုတသွောင်းစားနောင်၊ ထွာလွဉ်၊ ပေါးလွဉ်
အီဟးထာနောင်၊ ဓမ္မတာသဘော်ထွူ။

လောကတန်အလောင်းယို လို၊ သျှင်း ရဟန်၊တွမ်း ခွန်
ကွဉ်သီးစတင်ပုဂ္ဂိုလ်းတိုင်း၊ ဈမ်းဖြာဖုံးနောင်၊ မိမိနမ်းကောင်းသျှင်း
ရာ၊ နမ်းကျင်ဝိနယ်တရာဖုံးယို ပေါးနေးထူးလွောက်နား၊ ကံကျင်၊
တပ်မွေးလို့ဝင်၊ အခါးဖုံးနဝ်ခါ လောကတန်အကိုယိုနောင်၊ တနီ၊

ထွူတနီ၊ သားယား ထွန်ကးထင်းလွဉ်ဟး၊ ချမ်းသာစီပွာ၊ တိုတက်မု၊ လွေ့သဲင်အုံအောင်းမု-စတဲင် အဆင်းအရန်းဖုံးယို တွိုးထင်းအီဟး အရန်းဟောင်း၊ အရန်းတသောင်းကိုသွ။

မိမိနမ်းကောင်းဆွိုင်းရာ၊ နမ်းကျင်၊ ဝိနယ်တရာ၊ သိက္ခာ၊ သီးလဖုံးယို ပေါးနေးထူးလွောက်နား ကျင်လွဉ်တောင်း၊ ပေါး ကိုင်ထို၊ ထွဲဖိုးထို၊ အလဲင်းလဲ လောကတန်အကိုယိုလဲ တနီထွူ တနီ၊ ကွဲးဗွိုဗွို ကွဲးရွှင်ရွှင်၊ ကွဲးထွဲဖိုးဖိုး ကွဲးဆုတ်ယုတ်လင်၊ လွဉ်တောအီဟး အမှန်းနပ်သွ။

ပစ္စုပ္ပန်လောကယိုခါတွမ်း ဆိုင်ချာသံးသရာအတွက် နီဖဲ တား ကလ၊ နှောင်အီဟး အစီအပွာ၊ ထာချမ်းသာအမျိုးမျိုး ကထွာအီဒါ၊ နီနမ်းကျင်တရာဖုံးယို ကွပ်ပိုးစွဉ်း ထွာအီဒါလောက စီပွာ၊ ချမ်းသာမု၊ လောကယဉ်းငဲနည်မု၊ အရေတန်သွတ်အချက် နှောင်မတဲင် -

ဓမ္မဝွတ်ကရိုဒါ၊ ငေါင်းကန်းတော့မုစတဲင် သီးလငတ်ပါ၊ ဖုံး၊ လောကဝွတ်ကရိုဒါ၊ သိင်္ဂီလောဝါဒသုတ်ကိုကပါဒါ ကျင်ဝွတ် ငေါင်းလင်္ကာဖုံးတွမ်း ငေါင်းသွဲအီ ဘားသားယဉ်းငဲတား အစွိုးစွိုး အဒေါင်းဒေါင်းဖုံး၊ ကပါသော့ဒါ “ထွားဟးတဲင်သေ လိတ်စောင်း” ယို မူးနိုတန်ပေးစွမ်းဖြာသီးတား ယံဖေးနေး ကသေနား၊ ယံဖေး နေးကဒါ၊ ယံဖေးနေး လိမ္မားလုလွေ့ဝင်၊ နမ်းကျင်သိက္ခာဖွေ

ဖွေ်မွဉ်မွဉ်ဖု်အတွက် အီးစွဲးထဲမ်ထင်းကို လွေ့နွေင်ဖေး လိတ်
ထွားသွဉ်ထူးသား စွမ်းဖြာသီးလောင်းသွ။

ကွပ်ပွိုးအွဉ်းသ၊ ယံထွာလွေ့လအီဟး ထွံးဘားသား
ယဉ်း ငဲးမုတွမ်း နမ်းကျဉ်တရာ၊ ထာသေဟောင်လွှာက်အီတား
ထွာခင်းယမ်းတဉ်းနဲင်းနောင်တဲင် -

နောင်း ၁၃၄၄-ဟး၊ ဒုတိယဝါးဆိုလော ဝေင်တောင်းကီကို
အမျာပအိုဝ်းပွိုင်း လံးတို့က်တန်အလောင်း ဝေင်နယ်တောင်း
ကီ၊ ဗွေသံဃားသီးအစွဲးတွမ်း ဝေင်တောင်းကီ၊ ပအိုဝ်းလိတ်လုင်
တွမ်း ယဉ်းငဲးရေအစွဲးသား ကအွဉ်ငါ ဗွေင်လွေ့ဒါ လိတ်ပအိုဝ်း
ထွာဆရာသွဉ်တန်ကိုအတွက် ဘားသားယဉ်းငဲးမုတားကိုနောင်
နာယကပုဂ္ဂိုလ်းတန်သီး ဗက်ထွေ့သတ်မတ် ပျဉ်းနံသောဖေး
“ထွာဟးတဲင်သေ လိတ်စောင်း”ယိုသွ။

**လိတ်စောင်းယို အစေးတနား သရင်ကို အင်းရေ
ချက်နပ်ရာ၊ ပအိုဝ်းပိုလီ၊ စွမ်းဖြာတို့င်ဖု်ယို -**

၁။ ယံဖေးကသေ ဟော်၊ ဖတ် တဲမ်းဒါးလွဉ်အီဟး လိတ်
ပအိုဝ်း ။

၂။ ယံဖေးကသေနား လိမ္မားလလွဉ်အီဟး ဘားသား ယဉ်း
ငဲးရေ ။

၃။ ယံဖေးကလ၊သော့၊ရွံးထေ့အီဟး ထာ၊သေပညား ဗဟုသု
တဖိုးတွမ်း ကျိုက်၊ပေါင်၊ အံ့အောင်းရေ၊စတင် အရေ၊ခွဲဦး
အစိုးစိုး ဆီ၊ရေ၊ကိုတရေ၊ ကပါဒါ၊ ဘားသားယဉ်းဦးတား
အရေ၊ယို ယံသေယံဒါ၊ ယံသေနားလွေ၊ သုတအဒေါင်း
ဒေါင်းဖိုးနောင်၊သွ။

ပျိုးနောင်၊မ၊ ဖူးဝေးရက်ခွါ၊ ပရိသတ်ဗွေသီး နေးထင်းယင်း
တွမ်းစိုးခွါ၊ ထာ၊ထီးအားတလာလာ နမ်းပွိုင်းကနောက်၊ ဉာဏ်း
ဗွာဗွာတင် “ထွားဟားတင်သေ လိတ်စောင်း”ကို ကအွဉ်းနယ်
စွဲထဲမ်ကူလွေ၊ဖေးဒါ၊ တဖူးကျံ၊တန်ယိုအတိုင်၊တွေ့၊ မီးထွားထောင်
ယမ်းထဲမ်လွေ၊လို့ဒျားဝင်၊ ဖြာ၊ဖဲ့၊ဖဲ့၊နောင်၊ နီဗွေသီးတွမ်း သွဉ်းသီး
တဖူးကျံ၊တန်ယို ချော်၊တပ်ယံဟောင်လွဉ်ဟားအမှန်း လိတ်စောင်း
ယို အောင်းယွမ်းအံ့နဲဦးနောင်၊သွ။ဗွေသြ။ ။

ဖူးဝေးရက်ခွါ၊ ပရိသတ်သီး ကဖေးအား ထွားဆွမ်းဟားထွ။
လဲဉ်းဒါ၊ (ပ-ဒု-တ)လဲဉ်းကိုတင် ကဖေးဉာဏ်း ဖေးကျံ၊ စွဲထဲမ်ထင်း
လွဉ်အတိုင်၊ နေးတွမ်း သ၊ရင်၊ဟောင်ဗွေဗွေတွေ့၊ အင်းသောင်း
သာလွေ၊စွဉ်းကရီ၊လဲ့ ကွပ်စွဉ်းသတိတရာ၊ယို တလုမ်းကြို့၊တင်း
နောင်၊မ၊ ဖူးဝေးရက်ခွါ၊ ပရိသတ်ဗွေသီး မီးထီး - မီးမော့၊လွဉ်
ထင်းတွေ့၊ မီးဖေးကျံ၊ဉာဏ်းလွဉ်ထင်းယင်းနင်၊လဲ့ အောင်းရပ်ဆွမ်း

ဒျားသေးသေး ကရိုးယိုလဲ့ လောင်းဟွိုန်ဟးတွမ်း ငေါင်းမေတ္တာယို
သွဲသြ ॥

(နမ်းသနီပါ၊ ယံချမ်းသာသေးသေးဝင်သြ ॥)

ဆဋ္ဌမအလဲင်း နေင်း ၁၃၅၄-ဟး၊ တေားလင်းလာ ၊

၁၉၉၂-ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလာ ॥

x x x x x x x x x x x x x

ငေါင်းဟိုန်သွို၊ ကျေဇူတင်း

လိတ်စောင်းယို ကထွာအောင်းမုင်းလုလွေအတွက် နေး
တွမ်းသုဓာတ်တဉ်းခြားတဲင် ချီးအွဉ်တဲးစ ပထမချီးကို ကဖေး
အားတမာထင်းဒါး “ပအိုဝ်းလိတ်လုင်းတွမ်း ယဉ်းငဲးရေအစွါ”
ဝေင်တောင်းကီသားလဲနောင်၊ နေးတွမ်းဝတ္ထုပစ္စေအားတဲင်
ကဖေးအားတမာကိုဒါး ပထမကျောင်တန် ပဓာန ပွေးဆရာတေား
လဲနောင်၊ ကဖေးကျုံး ဖေးဉာဏ်း ပံးသတ်လွဉ်ကိုဖေးဒါး ဖူးဝေးပရိ
သတ် စွမ်းစွါတန်ပေးသီးတဲနောင်၊ စွါးစွါပရိသတ်အတား ကထွာ
ထင်းလွဉ်ဟး ဆီရေကိုတရေ အွတ်တမီး လုံးတတူးပေးယို
သွိုန်းကိုသုဇူ သုဇူဟိုန်ဟပ်ငါးအကျောင်၊ ဒင်းသော့ဟး မတ်
တန်ကို နဲင်းယိုသွူဗွေးသြ ။

ထွားသွဉ်ထူးထင်းဟး “ထွားဟားတဲင်သေ လိတ်စောင်း”
ယိုတဲင် ဖူးဝေးသီး နမ်းသုဇူပါး ယံလုလွဝင်းချမ်းသား ပငါပရာ
နော ဗွေးသီးသြ ။

x x x x x x x x x x x x

ထွားဟားတဲင်သေ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

ပဏာမတွမ်း ပဋိညာဉ်း

ပဉ္စဂုဏ် အဟံ ဝဇ္ဇာမိ

ဦးကားတဲင် ဘုရား တရား သံဃာရဲ့ ရတနာရဲ့မျတ်သွံပါ၊
မိုးပါတွမ်း ဆရာသမားသီး အဗွန်အဟုန်း အဂုဏ်ကျေးဇူးတရား
ဖုံးယို ခွေသွဉ်းခံနွမ်းရိုးသေးထင်း၊ နှေးတွမ်း ခွေင်းရွှေမုတ်ဆင်း
တဲင် ခေါက်ဝဲင်းငါရီးရီးမွေးဩ။

ခွေသွဉ်းခံနွမ်း ဂါရဝ၊ ပဏာမစေးတနား ကုသိုလ်အား
အကျိုးယို နမ်းပါတွမ်းသ၊ ယံလချမ်းသား ရောဂါဘေးရန်၊
တံးမျိုဥပါဒ်၊ ယံငက်ထိုးညား၊ ဈမ်းဖြာခွါတား၊ ကျိုးကအောင်းဒါး
လိတ်ရွှေ တမ်းလွေ့ပျူစု ကုရသောင်းသာ တလာလာ စေးတနား
အွဉ်းထင်ဒါးညှိန်းသ၊ နောင်မတဲင်ထင်း၊ ယံအောင်းမျင်းလလွေ့၊
ယဉ်းငေးရေအတား ဘားသားစွမ်းစွမ်းယိုသွ။ မွေးဩ။

x x x x x x x x x x x x

အခန်း (၁)

ငေါင်းပူးစော့ ရိုးသေးအိ ရတနာ့မျတ်သွံပါး

- ပါဠိ ၁။ ဗုဒ္ဓံ ပူဇေမိ ။ (ငေါက်လင်းတဆင်း)
 ၂။ ဓမ္မံ ပူဇေမိ ။ (။)
 ၃။ သံဃံ ပူဇေမိ ။ (။)

ဖေါးပအိုဝ်း

- ၁။ ဗုဒ္ဓံ - သစ္စာလစ်ပါး ၊ ထီးသေငါးဒါး ၊ နီဗ္ဗေဒဘုရားယို၊
 ပူဇေမိ - ခွေသွဉ်းရိုးသေး ခေါက်ဝဲင်းပူးစော့သြ။
- ၂။ ဓမ္မံ - ဗွေမျတ်ဘုရား ၊ ကဟော်ကျားဒါး ၊ တရား
 တော့မျတ်ယို ၊ ပူဇေမိ - ခွေသွဉ်းရိုးသေး ခေါက်ဝဲင်းပူး
 စော့သြ။
- ၃။ သံဃံ - ဘုရားတပွဲ ၊ ကဟဲ့ဖန်ဒါး ၊ ဗွေသံဃာတော့
 သီးယို ၊ ပူဇေမိ - ခွေသွဉ်းရိုးသေး ခေါက်ဝဲင်းပူးစော့သြ။

ဗွေင်အဓိပ္ပါယ်

- ၁။ ကမာ၊ခွ၊သ၊ စူ၊ဖြိုးဖေးဒါး သတ္တဝါး ခွေသီနီနာသီး
 အသ္မိန်းသ၊ဖုံးယိုနောင်၊ ဟဲ့ဟောင်ရိုးဟား “ရတနာ”သ္မ။

၂။ လောကုတ္တရား ရတနားသွံပါ၊ ကရိုနောင်၊ ဘုရာ၊ ရတနာ၊
တရာ၊ရတနား ၊ သံဃားရတနား ယိုသွံပါးသွ။

သစ္စာလစ်ပါ၊ ကရိုနောင် -

ထားယူးပက် ဆင်၊ရယ်၊မုအမှန်း ဒုက္ခသစ္စာ၊ ထားယူးပက်
ဆင်၊ရယ်၊မုကလ၊အီ အကျောင်၊မှန်း သမုဒယသစ္စာ၊ ထားခိုးလျား
ညိမ်၊ခွ၊အမှန်း နိရောဓသစ္စာ၊ ထားခိုးလျားညိမ်၊ခွ၊ ကလ၊အီဒါး
အကျောင်၊မှန်း မဂ္ဂသစ္စာ ယို (၄)ပါးသွ။

သွံပါ၊ ရတနား အခရား ငေါင်းပိုက်

- ၁။ သစ္စာလစ်ပါ၊ ၊ ထီးသေငါ၊ ၊ နီနာ၊သတ္တဝါး ၊ ကယ်းချွစ်
ဒါး ၊ ဟဲ့၊ဟး ဘုရာ၊သွ။ဗွေးဩ။
- ၂။ ဗွေးမျတ်ဘုရာ၊ ၊ ကဟော်၊ကျာ၊ ၊ ဆီပါ၊ဒေးသနား ၊
ဝေးနေတား ၊ ဟဲ့၊ဟး တရာ၊သွ။ဗွေးဩ။
- ၃။ သိက္ခားသီးလ ၊ ပွိုန်ညီးလွ ၊ သမုတိ အရိယား ၊
လွောင်းပူဒါး ဟဲ့၊ဟး သံဃားသွ။ဗွေးဩ။

တ်၊ပါ၊ခေါင်းရှ ယံသေလွ

ဗုဒ္ဓဘားသားနွဲ့၊ ပုဂ္ဂိုလ်းတိုင်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်းတိုင်း၊ စွမ်းဖြာ၊နောင်-
နီနမ်းတွမ်းနီသ၊ ကအောင်းကေးညိုး ပူးစေား ကန်းတော့၊

ဝဲးထင်းဒါး ဗွေးမျတ်ဘုရာအတွင်း တရိုးတောင်း၊ ဗွေးရဟန်း သျှင်း ပုဂ္ဂိုလ်းသီး ကအောင်းဟော်နယ် ခြိုင်းလင်းဖေးဒါး တရာ၊ ယားငေါင်းယံ-စတင် ထာသေပညာ၊ ဗဟုသုတ ကလေးနွှောင်းအီ နီလောင်းယိုအတွင်း တရိုးတင်း။

စိမ်စွဉ်း အခင်းလမ်းလောင်းလင်ကို သင်ရာအချိန်၊ ဖွဲင်းရာအခါ၊ နီကမာလွေးဒါး ထာဟောင်ကုသိုလ်း ကထွာအီ၊ ကလေးအီ အရေတားယို မဲဆင်မျက်မှောက် ဒိဋ္ဌမင်္ဂလာ၊ အစီ၊ အပွားယို ယံဖေးကလေးဗွေအီ ယံဖေးကပြဲစုံအီဟားနောင်၊ ဘုရာ၊ တရာ၊ သံဃားကရီးဒါး ရတနာသွံပါအင်၊ ဆရာသမား တွင်းမျိုးဝါသီးအထူး နီအင်းလိုသေနားလွေးငါး ချိုင်းရွှေမု ငတ်ပါယို သွူနော။

ကတောင်၊ စူနီပင်၊ ခင်းလိန်းနီဖွဲ၊ စုခြဉ်းယိုငတ်မျိုး၊ ချိုင်းရွှေလင်၊ အဒါလောင်းနောင်၊ ဟဲ့၊ ချိုင်းရွှေမုငတ်ပါနောင်၊ သွူ။

ဂုဏ်းငတ်ပါသီး အဒွိငါထူးယို နီကန်းတော့ပူဖေးနေး တွင်း အလူးစားဝတ္ထု ဒါတဗ္ဗပစ္စေ၊ စုလဲနပ်၊ နေးတွင်းစူနီပင်ရွံးပူ၊ အွဉ်းဒင်းကတူတွေ၊ ကေးညှိုးခံးနွမ်၊ ဂါရဝဆွမ်းနေးလဲနောင်၊ နေးတွင်း ချိုင်းရွှေမု ငတ်ပါတဲင် မီးလူးတန်၊ ကန်းတော့ပူဖေး ခံးနွမ်ထင်းအီဟားဝါ လေးထင်းအကျိုး နဲင်းငါယိုသွူနော။

- ၁။ နီနမ်းဆန္ဒ ကလိုထင်း၊ နီသကကျံး အင်းရွယ်းတိုင်းဒါး
ထာယိုလဲ လာယို ထွာယို၊ ဗွေယိုဟး။
- ၂။ ခွိုင်းကားအပဲစ်မျို၊ ကင်ညာထိုမားထွဲတဲင် ခွိုင်းကား
အကျိုဟောင် လာအီဟး။
- ၃။ သူးတေားကောင်သီး မီးဖေးလွဉ် နီဆု ပတ္တနား၊ မီးမင်္ဂလာ
ဗျာဒိတ်လွဉ်ဖေးနီလဲ ဗွေဗွေ တရေရေယို လာထိုက်အီ
ဟး။
- ၄။ လောကသံသရား နီဖဲ၊ စီဟူးချံသား ဟောင်ထွာတဲင်
တိုင်းလာအီဇောင်၊ နီဗွာန်းနောင်သွ။

x x x x x x x x x x x x

အခန်း (၂)

ငေါင်းကန်းတော့ ဩကာသ

ဩကာသ၊ ဩကာသ၊ ဩကာသ၊ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊
မနော်ကံ၊ ကံတန်သွံပါ၊ တပါပါယို၊ ခွေသွဉ်းပဲစ်မား၊ မီးအောင်
ဒါးလဲ၊ ယံထွဲဟူးလင်၊ ယံကင်ညာလွစ်၊ ပြစ်ပြေစေးတနား၊
သဒ္ဓါးစင်ဗွာ၊ စူခါရ်းပူ၊ ကတူးကီအွဉ်းဒင်၊ ဝဲင်းထင်း ကွီခွင်၊
တလဲင်းနီလဲင်း၊ သွံလဲင်းထွဲတဲင်၊ ကန်းတော့ရိုးသေး၊ စိန္တေဘုရာ၊
တရာသံဃာ၊ ရတနာမျုတ်သွံဆူး၊ ဝဲင်းထူးသွ။

ဝဲင်းဟးအကျို၊ ကရို၊နောင်၊ရာ၊ လစ်၊ပါ၊အပါယံး၊ သွစ်၊
သွယ်၊ရပ်ပဲစ်၊ ကပ်တန်သွံခန်၊ ငတ်၊တန်၊ရန်း၊သူ၊ လစ်၊ဒူး၊ ဝိပ္ပတ္တိ၊
ဗျာ၊နတ်၊ပါ၊ ကွတ်၊ဆီသူရော၊ဂါး၊ မော့၊ဟးမိုန်းလာ၊လာ၊ ကင်၊
ညာ၊ထွူ၊ခါ၊ ထိုဆွာ၊သက်ခန်၊ ယောင်၊ဆင်၊တရေ၊ကျ၊ သုခချမ်း၊
သာ၊ ဗလအာ၊သန်၊ ဉာဏ်၊တန်ထီးသေ၊ ယံဗွေ၊စွမ်း၊ဘဝ၊ ယံ
လ၊ထင်း၊ဖျင်၊ စုာန်၊တရာ၊မဂ်ဖိုလ်း၊ ယံတို့၊နိဗ္ဗာန်၊ မန်းမန်းခွေသွဉ်း၊
ယံကလ၊ဟး၊ (စောင်းဘုရာ၊ဗွေ၊ဩ။)

မီးထွာကန်းတော့၊ဆရာ၊နောင်၊ (စောင်းဆရာ၊ ဗွေ၊ဩ)

မီးထွာကန်းတော့၊သံဃာ၊နောင်၊ (စောင်းသံဃာ၊ဗွေ၊ဩ။)

ဗျောင်နယ် ဩကာသ အခရာ

၁။ **ဩကာသကရို၊နောင်၊** - ခွေသွဉ်းကအီးဝဲင်း၊ ခွေသွဉ်းက
အီးကန်းတော့ယိုနောင်၊ ဖေးသော့အခွင်၊ အွဉ်းစွ၊ခွင်၊ဖေး
သော့၊ ခွေသွဉ်းကွီခွင်၊ ရှိ၊နဲင်းနောင်၊သွ။

၂။ **ဩကာသ ဩကာသ ဩကာသ** ကရွှစ်ရိုးထင်းဟး နီသွံ
လဲင်းယိုနောင်၊ ခံးနွမ်းဂါရဝမုလဲ ယံကထွာ၊ နားထင်းဟးခါ
လဲ ယံကချော်၊ပြေ၊ နေးတွမ်း ထာ၊ရိုးသေး ထွူးထွူးတွမ်
တွမ် ကွီနဲင်းနောင်၊သွ။

၃။ **ကံးတန်သွံပါ၊ ကရို၊နောင်၊** -

ကာယကံး - ဆွိုင်းတွမ်း နမ်းထာ၊မာ၊အမျို၊မျို၊

ဝစီးကံး - ဆိုင်းတွမ်း ဖြောင်းထားဒေါ့၊ အမျိုးမျိုး၊

မနော်ကံး - ဆိုင်းတွမ်း သးထားကျုံးအမျိုးမျိုး။

ကံးသွံပါယို စိမ်အဟောင်းဖဲ့၊ စိမ်အကိုင်ဖဲ့၊ အဖဲ့မဲ့တရိုး
တောင်း မီးခွမ်စံး၊ မီးဒေါ့ဖြောင်း မီးကျုံးစဲးလွေ အဟောင်းဖဲ့ကို
လဲ့ ဟဲ့ခန်း ကုသိုလ်း ကာယကံး၊ ကုသိုလ်းဝစီးကံး၊ ကုသိုလ်း
မနော်ကံးဖုံး နဲင်းနောင်သွ။

မီးခွမ်မာ၊ မီးဒေါ့ဖြောင်း မီးကျုံးစဲး မာလွေသော့ အကိုင်
ခြာလဲ့ ဟဲ့ခန်း အကုသိုလ်း ကာယကံး၊ အကုသိုလ်း ဝစီးကံး၊
အကုသိုလ်း မနော်ကံး နဲင်းနောင်သွ။

၄။ ငေါင်းကန်းတော့၊ ဩကာသကို ကပါဒါး ကံးဖုံးနောင်၊
ရေးရေးလွေ အကုသိုလ်း ကာယကံး၊ အကုသိုလ်း
ဝစီးကံး၊ အကုသိုလ်း မနော်ကံးဖုံး နဲင်းနောင်သွ။

၅။ **ထားမာကရီနောင်** - ထားမာဟောင်၊ ထားမာကိုင်
အောင်းနီစွိုး။

၆။ **ထားဒေါ့ကရီနောင်** - ထားဒေါ့ဟောင်၊ ထားဒေါ့ကိုင်
အောင်းနီစွိုး။

၇။ **ထားကျုံးကရီနောင်** - ထားကျုံးဟောင်၊ ထားကျုံးကိုင်
အောင်းနီစွိုး။

၈။ ထားမာအပစ် တအဲဉ်ထောင်းမျိုးယို ဟဲ့ထားမာဟောင်၊

ထာဒေါအပဲစ် တအဲဉ်ထောင်းမျိုယို ဟဲ့ထာဒေါဟောင်၊
ထာကျဲးအပဲစ် တအဲဉ်ထောင်းမျိုယို ဟဲ့ ထာကျဲးဟောင်
သွ။

၉။ ထာမာအပဲစ် ကအောင်းမျိုယို ဟဲ့ထာမာကဲ့င်၊ ထာဒေါ
အပဲစ် ကအောင်းမျိုယို ဟဲ့ထာဒေါကဲ့၊ ထာကျဲးအပဲစ်
ကအောင်းမျိုယို ဟဲ့ထာကျဲးကဲ့သွ။

၁၀။ **ဓဉ္စသ္ဉ္စပဲစ်ဟး ပိးအောင်းဒါးလဲကရီနောင်** - ကွပ်ပွဲး
ထာတသေတောင်း မောဟယို အောင်းရဲးဒို့ပေ့တဲင် တ
ဟောင် မာတင်းကို မီးမာဟး၊ တဟင်ဒေါပြောင်းတောင်း
ကို မီးဒေါပြောင်းဟး၊ တဟင်ကျဲးစဲးတောင်းကို မီးကျဲးစဲးဟး
စိန်းစွေ့ ရီနဲင်းနောင်သွ။

၁၁။ **ပြွမ်ပြေစေးတနား ကရီနောင်** -

- (၁) ခါးလား ကကန်းတော့ပူဇော၊ ကအောင်းရေရော၊ ထင်းဒါး
အခါး နှစ်သက်စွမ်းပြိုင်မုကထွာ ပုဗ္ဗစေးတနားယိုတဲ့နောင်။
- (၂) ကထင်းကန်းတော့ပူဇော၊ မွေ့လျော၊ နားလုံသွင်အခါး
နှစ်သက်စွမ်းပြိုင်မုကထွာ မုဗ္ဗစေးတနားယိုတဲ့နောင်။
- (၃) ကန်းတော့ပူဇော၊ ခံနွမ်းထွူခါ ယူးလးချာခွါန်၊ ထီးတမ္ဗာ
မ္ဗာအခါး နှစ်သက်စွမ်းပြိုင်မုကထွာ အပရစေးတနားယိုတဲ့
နောင်။

အတဟေ့တလဲ့မျို၊ တပါရော်တောင်း၊ အောင်းစင်စင်
ဖြိုးဖြိုး ဗွဉ်းဗွဉ်း ကြောင်းကြွထင်းချား ရှိ၊နဲင်းနောင်သွ။

၁၂။ ကန်းတော့၊ ကရီ၊နောင် -

ကပဲစ်မားဒါ၊ အပဲစ်ဖုံးယို ယံကပြေး ယံကထို၊မားတင်
ခံးနွမ်၊ချာယင်း၊ ကိစ္စင်၊ချာယင်း၊ ထွဉ်းယိုန်းယော သယ်၊ခံးချာယင်း
နောင်သွ။

၁၃။ အပါယ်လစ်၊ပါ၊ ကရီ၊နောင် -

ငါးရဲင်၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပိတ္တာ၊ အသူးရားကာယံးယို လစ်၊ပါ၊
သွ။

ယိုလစ်၊ပါ၊နောင်၊ ကွပ်ပျိုးစွဉ်း ထာ၊ဟောင်ကုသိုလ်းဖုံးယို
မာ၊ထူးခွင်၊ ကလ၊ရွံးသော့တောင်းဒွံအရပ် တစိ၊စိ၊နောင်မ၊တင်
ဟဲ့၊ဟး အပါယ်သွ။

၁၄။ ရန်းသူ့ငတ်၊ပါ၊ ကရီ၊နောင် -

ထိ၊ မေး၊ တခွန်၊စွန်၊ ခွန်၊ အမွေးခံးပိုကဲ့ ယိုငတ်၊ပါ၊သွ။

၁၅။ အရပ်ကဲ့င် (ရပ်ပဲစ်) သွစ်၊ထွောင်း -

- (၁) လင်၊ထဲငါးရဲင်၊
- (၂) ထွာတိရစ္ဆာန်၊

- (၃) ထွာပိတ္တာ (အသူးရကာယံး။)
- (၄) ထွာအရူပဗြဟ္မာတွမ်း အသညသတ်ဗြဟ္မာ။
- (၅) ထွာလိုချိုင်း (သားသနားတအံ့ဉ်ထောင်း ပစ္စန္တရာဇ် အရပ်။)
- (၆) ထွာလို အယူးမား (မိစ္ဆားဒိဋ္ဌိ)။
- (၇) ထွာလိုထွိုင်းထွူ လိုဟား လိုတအား။
- (၈) ထွာလိုသားသနားထန်း (ဘုရားတပွင့်တမ်း အချိန်း။)
ယိုသွစ်ထောင်းနောင် ကွပ်ပိုးစွဉ်း မဂ်ဖိုလ်းတရားစတင်
အစီအပွား ထားချမ်းသားမျိုး တထွာလူနောင်အီတင်းဒွံအရပ်
နောင်မတင် ဟဲ့ဟားအရပ်ကိုင်နောင်သွူ။

၁၆။ ကပ်တန် (ကပ္ပ-အကဲ့င်) သွံပါ၊

- (၁) ဒုတ္တိက္ခရကပ် (ရားသီးဥတု ဖေါက်ပြန်းတင် အဒီးအရား စတင် ဗျူဟာဖုံး ခြောက်လွှဲလွှဲတော့ တွိုးလွှဲ ထားအံ့မ ထီဒဲဉ် ကပ်အံ့မ အံ့အောင်မျိုး) တပါ။
- (၂) ရောဂန္တရကပ် (ရောဂါး ဝေးဒနား ထူးဆန်း လွှဲငါးကျိန်းအာ လွှဲတင် သီမွိုင်ကြိုင်ကြိုင် သီပြုံးပြင်းစွာထားမျိုး) တပါ။
- (၃) သတ္တန္တရကပ် (ဖဲ့မခွန်တခွန် လွှဲငါးကျိန်းတော့ ထွာလွှဲအီ ပွယ်တို့က်ခေ ဖဲ့ဗက်ဝင်အခါး ကသီပြုံးပြင်းဟားနေး ထားမျိုး) တပါ။

စုပေါင်,ဝင်, ယိုသွံပါ,နောင်, -

တပါ,ပါ, မီးထွာလွဉ်၊ မီးတိုးလွဉ် နီအထျ, အသောင်နီအခြာ
ခါ၊ မွိုးတွမ်းပါ၊ မာတွမ်းဝါ၊ ဥစ္စားတွမ်းပစ္စေ၊ ဗျူဟူဖိုးပနားစတင်
စားယို ပြိုင်ပြင်,လီလာ လဲဉ်းဟးတမျို,တထွောင်းထွောင်း၊ တဖြာ,
တဖဲ,ဖဲ,နောင်,မ, ဟဲ့,ရို, ဟး အကိုင်အပြင်,တန် (ကပ္ပ)နောင်,သျူ။

၁၇။ ဝိပ္ပတ္တိတရာ, ၄-ပါ, -

- (၁) ကာလဝိပ္ပတ္တိ - ကတန,သော့,ဒါး ခွန်မွိုက်ခွန် မျှိုင်,သီး
အုပ်စို,ခမ်းထီ အခါးလဲ တပါ,။
- (၂) ဂတိဝိပ္ပတ္တိ - ကလွေ,ဟး ငါးရဲင်, တိရစ္ဆာန်း၊ ပိတ္တား၊
အသူးရကကယ်း အပါယ်း ၄-ပါ,ဖုံးယိုလဲ တပါ,။
- (၃) ဥပဓိဝိပ္ပတ္တိ - စူ ခင်း မဲ့ နားစတင် အဂါးပေးတန်
တပြေ,ဖွိုးတောင်းမျို, နမ်းကူနွေး ကချို,
ယွင်,ထို,ဟး ဖုံးယိုလဲ တပါ,။
- (၄) ပယောဂ ဝိပ္ပတ္တိ-ထာ,သေထာ,ဒါး ထာ,လိမ္မား ဉာဏ်း
ခြောတင် သတိချို,ယွင်,တွေ့, နမ်း
ဖြောင်း တွမ်းသ, ကထွာကြို့,ကြ, တဦး
တငါ အမူအယာကိုင်မျို,လဲ တပါ,။

၁၈။ ဗျဿနတရာ၊ ၅-ပါး -

- (၁) ဖူးဝေးစွိုးစွိုး၊ ကသီကဲ့င် သွါမ်၊တိန်၊ထို၊ယိုနဝ်၊ ဟဲ့၊ဟး ဉာတိဗျဿန။
- (၂) တမြို့ဥစ္စား၊ ကသွါမ်၊တိန်၊ထို၊ဟးယိုနောင်၊ ဟဲ့၊ဟး ဘောဂဗျဿန။
- (၃) ထာ၊ဆာရော့ဂါး၊ နိစ္စက်တင် ကဲ့င်သွါမ်၊တိန်၊ထို၊ယိုနောင်၊ ဟဲ့၊ဟး ရောဂဗျဿန။
- (၄) နေးထူးတော့ဒျား၊ ထာ၊ယူးမား၊ (မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ)မျိုးယိုနောင်၊ ဟဲ့၊ဟး ဒိဋ္ဌိဗျဿန။
- (၅) နမ်းကျင်၊ သိက္ခားသီးလ ကကဲ့င်ပြိုင်ပြင်၊ လီလာထို၊ အမျိုးယိုနောင်၊ ဟဲ့၊ဟး သီလဗျဿန။

၁၉။ မဂ် (မဂ် ၄-ပါး)

မဂ်ကရိုးနောင်၊ မာ၊ဖေ့ဝဲင်၊ထို၊ အကုသိုလ်း၊ လွေ့၊တို့၊အီ ဒါး၊ နိဗ္ဗာန်းတင် ဟဲ့၊ဟး မဂ်နောင်၊သွ။

၂၀။ မဂ် ၄-ပါး

သောတာပတ္တိမဂ်၊ သကဒါဂါမိမဂ်၊ အနာဂါမိမဂ်၊ အရ-ဟတ္တမဂ် အောင်ယို ၄-ပါးသွ။

၂၁။ ဖိုလ်း (ဖိုလ်း ၄-ပါး)

ဖိုလ်းကရိုးနောင် - ကခံးစာ၊ ကလ၊ဟးဒါး လောကုတ္တရား မဂ်အကျိုးနောင်၊ ဟဲ့၊ဟး ဖိုလ်းသွ။

၂၂။ ဖိုလ်း ၄-ပါး

သောတာပတ္တိဖိုလ်း၊ သကဒါဂါမိဖိုလ်း၊ အနာဂါမိဖိုလ်း၊
အရဟတ္တဖိုလ်း အောင်းယို ၄-ပါးသွ။

၂၃။ လိုကလထွလဲဉ်းဒါး သောတာပတ္တိဖိုလ်းယိုနောင်၊
ဟဲ့ဟး သောတာပန်းပုဂ္ဂိုလ်းထွ။
လိုကလထွလဲဉ်းဒါး သကဒါဂါမိဖိုလ်းယိုနောင်၊ ဟဲ့ဟး
သကဒါဂါမိပုဂ္ဂိုလ်းထွ။
လိုကလထွလဲဉ်းဒါး အနာဂါမိဖိုလ်းယိုနောင်၊ ဟဲ့ဟး
အနာဂါမိပုဂ္ဂိုလ်းထွ။
လိုကလထွလဲဉ်းဒါး အရဟတ္တဖိုလ်းယိုနောင်၊ ဟဲ့ဟး
ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်းထွ။

၂၄။ နိဗ္ဗာန်ကရိနောင် -

ကွပ်လွစ်ထန်းထိုလ၊ တဏှာလောဘတဲင် နမ်းတွမ်းရုပ်
ဒုက္ခချုပ်ထို၊ လို့လထိုသဘော်နောင်၊ ဟဲ့ဟး “နိဗ္ဗာန်” နောင်
ထွ။

x x x x x x x

အခန်း (၃) ငေါင်းထူးနေသျှဉ်

၁။ ငေါင်းကိုအီသျှဉ် သီးလင်တိ၊ပါ၊ (ပါဠိ)

အဟံ ဘန္တေ တိသရဏေန သဟ ပဉ္စသီလံ ဓမ္မံ ယာစာမိ
အနုဂ္ဂဟံ ကတွာ သီလံ ဒေထ မေ ဘန္တေ။

ဒုတိယမ္ပိ အဟံ ဘန္တေ ----- ။

တတိယမ္ပိ အဟံ ဘန္တေ -----။

၂။ အာမ ဘန္တေ (ဗွေးသြ)

၃။ ငေါင်းဝိုင်းဘုရား၊ (ပါဠိ)

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

(ရွှစ်သွံလဲင်း)

၄။ သရဏာဂုဏ်း သွံပါ၊ (ပါဠိ)

ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ သံဃံ သရဏံ
ဂစ္ဆာမိ။

ဒုတိယမ္ပိ ဗုဒ္ဓံ ----- ။

တတိယမ္ပိ ဗုဒ္ဓံ ----- ။

၅။ အာမ ဘန္တေ (ဗွေးသြ)

၆။ သျဉ်သီးလ ငတ်ပါး (ပါဠိ)

- (၁) ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- (၂) အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- (၃) ကာမေသု မိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- (၄) မုသာဝါဒါ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- (၅) သုရာမေရယ မဇ္ဇ ပမာဒဌာနာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

၇။ အာမ ဘန္တေ (ဗျေဒြ)

စေဗ္ဗောဋ် အဓိပ္ပါယ် ပအိုဝ်း

၁။ အဟံ ဘန္တေ သျဉ်ငတ်ပါး ပအိုဝ်း

ဩဗ္ဗေ၊ စောင်းဆရာ၊ တကားခွေသွဉ်း တောင်ပြန်းကို ခွင်ဟး သရဏားဂုဏ်း သွံပါးတွမ်း သျဉ်ငတ်ပါး၊ တရာတော့ မျတ်ယို ဗွန်ထိုဗ္ဗေဆရာ၊ ကရုဏား ယံသညင်၊ ချီးမျောက်လင်၊ ဖေးသော့ ခွေသွဉ်း သျဉ်သီးလဗ္ဗေဩ။

၂။ နမော တဿ ငေါင်းဝိုင်းဘုရား ပအိုဝ်း

လိုလူ၊ဗြဟ္မား သတ္တဝါးတင်လဲင် ဗွာတိုင်သးသဒ္ဓါး ကပူဇော်ဒါး အလူးဖုံးယို ခံးထူးထွိုက်လို့လ၊ နမ်းမလဲတရောင်း၊ အဲဉ်ထောင်းဆရာ၊ နမ်းကောင်းချားရင်၊ ငတ်တန်ညေယျ၊ ဓမ္မတရားဖုံး၊ လွံးစွံးချင်ရား၊ သေငါးနှောင်လေးမွေး ယိုလဲ ဟေး

တဒေါင်း။

ဂုဏ်းတော့အောင်၊ နီဗွေးဘုရားယို ခွေသွဉ်းနေးတွမ်း
ကာယဝစီး မနော်ချီးထွေ။ သွံဒွံဒွါရ ပဏားမစေးတနား၊ ဝဲင်းထင်း
ဒျား ဗွေးဩ။

၃။ သရဏာဂုဏ်းသွံပါ၊ ပအိုဝ်း

- (၁) နီဗွေးဘုရားယို ခွေသွဉ်းအုံကွ။ ကိုးကွယ်၊ ဆယ်ကပ်
ဗွေးဩ။
- (၂) တရာတော့ယို ခွေသွဉ်းအုံကွ။ ကိုးကွယ်၊ ဆယ်ကပ်
ဗွေးဩ။
- (၃) သံဃာတော့ယို ခွေသွဉ်းအုံကွ။ ကိုးကွယ်၊ ဆယ်ကပ်
ဗွေးဩ။

ဒုတိယမ္ပိ - နီလဲင်းယိုတဲ့ ----- ဗွေးဩ။

တတိယမ္ပိ - သွံလဲင်းယိုတဲ့ ----- ဗွေးဩ။

၄။ အာမ ဘန္တေ ကရိ၊နောင်၊ -

ဩဗွေး မွေးသွေ၊ ဗွေးဩ (ထွာငေါင်းဝွန်းခံးချာ) သွေ။

၅။ သျဉ်သီးလင်္ဂတ်၊ပါ၊ ပအိုဝ်း

- (၁) ဝင်းအသက်ယို မာသီထင်းတောင်း၊ အုံအောင်းသျှောင်း
ကံဒျား သိက္ခာပုဒ်ယို သွဉ်းဆောက်တယ်၊ ဗွေးဩ။

- (၂) ဝင်္ကတဗြူ၊ ဥစ္စာယို ထူးတခွန်၊တောင်း အုံအောင်းသျှောင်း ကံဒျား သိက္ခာပုဒ်ယို သွဉ်းဆောက်တယ်၊ ဗွေးဩ။
- (၃) ဝင်္ကလမ်းသားယို ပဲစ်မားထင်းတောင်း အုံအောင်းသျှောင်း ကံဒျား သိက္ခာပုဒ်ယို သွဉ်းဆောက်တယ်၊ ဗွေးဩ။
- (၄) ငေါင်းလိန်းလဲဉ်ယို ဒေါ၊ဖြောင်းလင်းတောင်း အုံအောင်းသျှောင်း ကံဒျား သိက္ခာပုဒ်ယို သွဉ်းဆောက်တယ်၊ ဗွေးဩ။
- (၅) ထာ၊ဟောင်ကုသိုလ်၊ ကတဖိန်၊အီဒါ၊ ဒေါပ်သူးရားယို အွေအံးထင်းတောင်း အုံအောင်းသျှောင်းကံဒျား သိက္ခာပုဒ်ယို သွဉ်းဆောက်တယ်၊ ဗွေးဩ။

၆။ သျဉ်သီးလကရီ၊နောင်၊ -

အမာ၊ထွာအီဖေးဒါ၊ သတ္တဝါ၊ ခွေသီနီနာ၊သီး နမ်းသ၊နီပါ၊ ချမ်၊သားမု ကျက်သရေးဟောင်နပ်၊မ၊တဲင် ဟဲ့၊ဟး သျဉ်သီးလ သွေဩ။

၇။ သရဏာ၊ဂုဏ်၊ကရီ၊နောင်၊ -

အမာ၊ထို၊မားအီဖေးနွောင်၊ဒါ၊ ထာ၊ယူးပက်ဆင်၊ရယ်၊ တွမ်း အပသာသော့၊တွိုးဖေးနွောင်၊ ထာ၊ချမ်၊သားအခြာကိုနောင်၊မ၊ ဟဲ့၊ဟး သရဏာ၊ဂုဏ်၊သွေဩ။

၈။ သီးလင်္ဂတ်ပါ၊ ၁၂-ဖြိုး လင်္ကာ

- (၁) ဝင်ယိုအသက် ၊ ဝွေတွဲနက် ၊ ယူပက် ထဲငါးရဲင် ။
သင်ကျွတ်လိုပို ၊ သီတမြို့ ၊ ဝွေယို သက်ဒွေင်းဆိုင်။
- (၂) တခွန်ဝင်ထာ ၊ ဝွေစွန်ပါ ၊ ကွပ်မာထဲငါးရဲင် ။
သင်ကျွတ်လိုပို ၊ ရန်းမထို ၊ ဝွေယို ကေနံခြောဆိုင်။
- (၃) ဝင်ပိုဝင်ပါ ၊ ဝွေစေးကာ ၊ ကွပ်မာ ထဲငါးရဲင် ။
သင်ကျွတ်လိုပို ၊ အညမ်းကို ၊ မူးယို ထွားဟားဆိုင် ။
- (၄) ဒွေလိန်းလဲဉ်ပါ ၊ ဝွေမုသာ ၊ ကွပ်မာ ထဲငါးရဲင် ။
သင်ကျွတ်လိုပို ၊ ထိုင်းထွေကို ၊ ဝွေယို တအားဆိုင်။
- (၅) အွေဒေါင်ထီလျား ၊ ဝွေမွန်ဟား ၊ ကွပ်ယား ထဲငါးရဲင် ။
သင်ကျွတ်လိုပို ၊ လီးလူကို ၊ ဝွေယို ဟားအာဆိုင်။

၉။ သီးလင်္ဂတ်ပါ၊ သွပ်ဖြိုးကဗျာ

၁။ ပါဏာတိပါတ သိက္ခာပုဒ်

- * ဝင်ယိုအသက် - ထူးနက်လွဉ်မား
ငါးရဲင်ထဲဟား - ချမ်းသာကင်ညာ
သင်ကျွတ်လိုပို - သီတမြို့ချာဟား
မာသီမျှန်း - မီးယှိုန်း သီးလတ္တံ့ ။ ။

၂။ အဒိစ္စာဒါန သိက္ခာပုဒ်

- * တခွန်ဝင်ထာ - စွန်ပါလွဉ်းမား
ငါးရဲင်ထဲဟး - ချမ်းသာကင်ညာ
သဲင်ကျိတ်လိုပို - ငွေယိုကေန်ဗား
တခွန်မွဲနိုး - မီးယှိုနိုး သီးလတ္တာ ။ ။

၃။ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရ သိက္ခာပုဒ်

- * ဝင်ပိုင်ဝင်ဝါ - စေးကာလွဉ်းမား
ငါးရဲင်ထဲဟး - ချမ်းသာကင်ညာ
သဲင်ကျိတ်လိုပို - မူးယိုထွာဗား
ပဲစ်မားမွဲနိုး - မီးယှိုနိုး သီးလတ္တာ ။ ။

၄။ မုသာဝါဒ သိက္ခာပုဒ်

- * ဒေါလိန်းလဲဉ်ပါ - မုသာလွဉ်းမား
ငါးရဲင်ထဲဟး - ချမ်းသာကင်ညာ
သဲင်ကျိတ်လိုပို - ငွေယိုတအား
ဒေါလဲဉ်မွဲနိုး - မီးယှိုနိုး သီးလတ္တာ ။ ။

၅။ သုရာမေရယ သိက္ခာပုဒ်

- * အွဒေါင်ထီလျား - မွန်ဗားလွဉ်းမား
ငါးရဲင်ထဲဟး - ချမ်းသာကင်ညာ
သဲင်ကျိတ်လိုပို - ဗားဖိုအာငါး
ဒေါင်အွမွဲနိုး - မီးယှိုနိုး သီးလတ္တာ ။ ။

၁။ ငေါင်းကွီအီသျှဉ် သီးလသွမ်ပါ၊ (ပါဠိ)

အဟံ ဘန္တေ တိသရဏေန သဟ အဋ္ဌင်္ဂသမန္တာဂတံ ဥပေါသထ
သီလံ ဓမ္မံ ယာစာမိ အနုဂ္ဂဟံ ကတွာ သီလံ ဒေထ မေ ဘန္တေ။
ဒုတိယမ္ပိ အဟံ ဘန္တေ ----- မေ ဘန္တေ။
တတိယမ္ပိ အဟံ ဘန္တေ ----- မေ ဘန္တေ။

၂။ အာမ ဘန္တေ (ဗွေးသြ)

၃။ ငေါင်းဝဲင်းဘုရာ၊ (ပါဠိ)

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။
(ရွှစ်သွံလဲင်း)

၄။ (ဗျူန်ပီလဲဉ်း သျှဉ်ငတ်ပါးကိုနောင်းနော)

၅။ အာမ ဘန္တေ (ဗွေးသြ)

၆။ သျှဉ်သီးလ သွမ်ပါ၊ (ပါဠိ)

- (၁) ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- (၂) အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- (၃) ကာမေသု မိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- (၄) မုသာဝါဒါ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- (၅) သုရာမေရယ မဇ္ဇ ပမာဒဋ္ဌာနာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

- (၆) ဝိကာလဘောဇနာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- (၇) နစ္စ ဂီတ ဝါဒိတ ဝိသုက ဒဿန မာလာဂန္ထ ဝိလေပန
ဓာရဏာ မဏ္ဍန ဝိဘူသနဋ္ဌာနာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ
သမာဒိယာမိ။
- (၈) ဥစ္စာသယန မဟာသယနာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ
သမာဒိယာမိ။

၇။ အာမ ဘန္တေ (မွေးသြ)

x x x x x x x x x

စေဗ္ဗောင်နယ် အဓိပ္ပါယ် ပအိုဝ်း

၁။ ငေါင်းကို သျှင်သွစ်ပါ၊ ပအိုဝ်း

သြဗ္ဗေ စောင်းဆရာ၊ တကားခွေသွဉ်း တောင်ပြန်းကိုဟး
သရဏာဂုဏ်း သွံပါတွမ်း သျှင်သွစ်ပါ၊ တရာတော့မျှတ်ယို
ဗွန်ထိုဗွေဆရာ ကရဏာ ယံသညင်၊ ချီးမျောက်လင်ဖေးသွေ
ခွေသွဉ်း သျှင်သီးလဗွေသြ။

၂။ သျှင်ငတ်ပါကို ကာမေသု မိစ္ဆာစာရတွမ်း သျှင်သွစ်
ပါကို အဗြဟ္မစရိယ အကွားလို့ဝင်နဲင်းယို -

(က) ပေါးလျှံသွ။ နီနမ်းကပွိုင်းဆွိုင်းဒါ ပိုမာပိုပါသီး အလောင်း
ကာမဂုဏ်း မေးထွန်း အကျင်နောင်၊ တရာတဝင်းတဝင်း၊

လိုလောင်းလင်သီးအလောင်း ကာမဂုဏ်း မေးထွန်း
အကျင်ယို ခံပဲစ်မားတင်းမျိုးနပ်၊ ဟဲ့ဟား ကာမေသု မိစ္ဆာ
စာရ သီးလသွ။

- (ခ) လိုလောင်းလင်သီးအလောင်း မေးထွန်းတွင်းရိုးမွှန်း၊ နီနမ်း
ကပ္ပိင်းဆွိုင်းဒါး ပိုမာပိုဝါသီးအလောင်းခန်းတယောင်း
ကထွာဒါး ကာမဂုဏ်း မေးထွန်းတရာ၊ တမျတ်တင်း
အကျင် ကားကအောင်းဖုံးယို ခံမားထင်းတောင်းမျိုးနောင်၊
ဟဲ့ဟား အဗြဟ္မစရိယ သျဉ်သီးလနောင်သွ။

၃။ သုရာမေရယ မဇ္ဇပမာဒဌာနာ-ကရီ၊နောင်၊
ထာ၊ဟောင်ကုသိုလ်း ကအွဉ်းတဖိန်၊နောင်၊အိဒါး ဒေါင်
သူးရား၊ ယာလံဖိန်ဖင်၊ အမျိုးမျိုးဖုံးစားယိုသွ။

၄။ ဝိကာလ ဘောဇန ကရီ၊နောင်၊ -
တယ်းစမွူးနွောင်းတဲ့တဲ့ မာတဝါ ရွှပ်တို့ပတာစွဉ်း ခါးလား
ကတို့လွဉ်ချာ အားရုဏ်းထန်း မွူးရောင်စောင်း အခါးတွင်းကို
ယို ခံအွအံထင်းတောင်း ဒြပ်ဟန်းစတင် အာဟားရမျိုးနောင်သွ။

၅။ နစ္စဂီတ ကရီ၊နောင်၊ -
ကျူးထာ၊ တဲက်ငေါင်း၊ ဒိုးအူ မွန်းပျားမျိုးဖုံးစားယို ခံမား
တောင်း ထွားထင်းတောင်းနောင်သွ။

၆။ မာလာဂန္ထ ကရိုနောင် -

ဒျ၊ဆွကောင်း၊ ဒင်းမွန်းစတင် မာလွမ်း မာတရေ၊နမ်း
အမျိုမျိုဖုံးယို ခံမာထင်တောင်းနောင်၊သွ။

၇။ ဥစ္စာသယန မဟာသယန ကရိုနောင် -

ခင်းလမ်းထို ခင်းလမ်းမျတ်ကိုယို ခံအံသော့ထင်းတင်း
နောင်၊သွ။

၈။ (က) ဥစ္စာသယန - ခင်းလမ်းထို ကရိုနောင် -

အခင်းကအောင်းဒါ၊ တသောင်၊ထာမာ၊ကီ ခွဲ၊ ကူး
ကလာထဲင်စတင် ခင်းလမ်းထိုတသောင်းမျို၊ဖုံးနောင်၊သွ။

(ခ) မဟာသယန - ခင်းလမ်းမျတ် ကရိုနောင် -

ကော့ဇော်၊တန် အဆွဉ်းကအောင်းဒါ၊ တဂူလစ်၊မာ၊ကီဖုံး၊
အလဲ့င်၊အကွက် အောင်းပဉ်စားစား ကော့ဇော်၊တန် အဆွဉ်းသား
ဖုံးစတင် ခင်းလမ်းဟောင်ကိုမျို၊နောင်၊သွ။

၉။ ဝိကာလ နစ္စဂီတ ဥစ္စာသယန သိက္ခာပုဒ်အလ -

သ၊ကျားလောဘယို ထိန်၊ဖေးနေးကလ၊နောင်၊အီတင်
မွူးခွယ်အံးအွ၊ ဒျ၊ကောင်း၊ ခြိုင်းနမ်း၊ ဒင်းမွန်း အံသော့ခင်းလမ်း
ဟောင်မျို၊ဖုံးယို ယွိုန်းယောဟးနောင်၊သွ။

ငေါင်းပသာ မေတ္တာ

- ၁။ သွဉ်းနမ်းယိုခါ ၊ ကိုယ်းစောင်ပေါ ၊ ယံကင်ရော့ဂါး ၊
ရန်းယံခွါး ၊ နမ်းသးချမ်းသား ယံအောင်းသြ ။
- ၂။ ကေုလ္လတန်အာ ၊ ပွိုးတွမ်းဖါ ၊ ယံကင်ရော့ဂါး ၊ ရန်းယံ
ခွါး၊ နမ်းသးချမ်းသား ယံအောင်းသြ ။
- ၃။ သွဉ်သင်ဖေးဒါး ၊ ကားဆရား ၊ ယံကင်ရော့ဂါး ၊
ရန်းယံခွါး ၊ နမ်းသးချမ်းသား ယံအောင်းသြ ။
- ၄။ ဖူးဝေးဟေ့ညာ၊ ၊ စွမ်းဖြာဖြာ၊ ၊ ယံကင်ရော့ဂါး ၊
ရန်းယံခွါး ၊ နမ်းသးချမ်းသား ယံအောင်းသြ ။
- ၅။ မိတ်ဆွေးဟောင်ဒါး ၊ သွးသဟား ၊ ယံကင်ရော့ဂါး ၊
ရန်းယံခွါး ၊ နမ်းသးချမ်းသား ယံအောင်းသြ ။
- ၆။ နီရပ်ခိုကို ၊ လိုပေါင်ယို ၊ (နီကျောင်ကန်းကို၊ သံဃားယို)၊
ယံကင်ရော့ဂါး ၊ ရန်းယံခွါး ၊ နမ်းသးချမ်းသား ယံအောင်း
သြ ။
- ၇။ လိုလူဗြဟ္မား ၊ သတ္တဝါး ၊ ယံကင်ရော့ဂါး ၊ ရန်းယံခွါး၊
နမ်းသးချမ်းသား ယံအောင်းသြ ။
- ၈။ ကားကအောင်းဒါး ၊ သတ္တဝါး ၊ ယံကင်ရော့ဂါး ၊
ရန်းယံခွါး ၊ နမ်းသးချမ်းသား ယံအောင်းသြ ။

ဖွပ်ဖျိုးကြောင်းစင် အကျိုတန်

- ၁။ နီနမ်းသုဗ္ဗာ၊
- ၂။ ပါအာသယံ၊
- ၃။ တနံရက်လင်၊
- ၄။ ယောင်ဆင်ကျထင်၊
- ၅။ တနံခွင်၊ တွိုးထင်းဆွဲင်ဘဝ ။

(ပရိဝါရပါဠိ - ၂၃၁)

x x x x x x x x

ငေါင်းရီလွၢ်စံးချာ နပုးနား

- ၁။ ငေါင်းကရိုးသေး ပူးစေးအီဒါး ပွေးမျတ်ဘုရာယို တဲမ်းဖေး ပါဠိထွၢ်တဲင် သစ္စား ၄-ပါးယိုလဲ တွက်နယ်ဖေးပါလဲင်း။
- ၂။ နေးတွမ်း ချိုင်းရွှမုတ်ပါးတဲင် မီးရိုးသေးခံးနွမ်းအီဟးနောင်၊ အကျီလးနွောင်၊ နဲင်းမုင်ဟောင်း စေနယ်ဖေး ယံယံလဲင်း။
- ၃။ လောကကို ထာမာယို အောင်းခိုင်းမုင်စား စေနယ်ထွၢ် တဲင်၊ “ကန်းတော့” ကရိုးဒါး ငေါင်းယိုလဲ အွဉ်းနယ်ပါ အဓိပ္ပါယ်လဲင်း။
- ၄။ သရဏာဂုဏ်းသွံပါး ပါဠိယို တဲမ်းနယ်ထွၢ်တဲင်၊ ငေါင်းကကွီ အီဒါး သျဉ်သွမ်းပါး ပါဠိယိုလဲ တဲမ်းနယ်ပါလဲင်း။
- ၅။ သျဉ်သီးလ ငတ်ပါးယို တဲမ်းပအိုဝ်း ဖေးနေးထွၢ်တဲင်၊ ကာ မေသု မိစ္ဆာစာရ သိက္ခာပုဒ် သွမ်းဖြိုးကဗျာယိုလဲ တဲမ်းနယ် ပါထဲင်းလဲင်း။
- ၆။ ငေါင်းကပသာအီဖေးဒါး ဖူးဝေးသီး မေတ္တာယို တဲမ်းထွၢ် တဲင်၊ ဖွမ်ဖျိုးဟးထာ လးအကျီနဲင်းမုင်ယိုလဲ စေနယ်ပါ လဲင်း။ (တပုစ္ဆာ အမတ် (၁၀) စီး။)

အခန်း (၄)

သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ် ငေါင်းလင်္ကာ**၁။ မွိုးဖါသီး ဝုတ္တရာ၊ ငတ်၊ ပါ၊ လင်္ကာ**

၁။ ဟောင်တောင်းရဲခါ၊

၂။ ဟောင်ရာနယ်ဟး၊

၃။ ပညားဖေးလင်၊

၄။ နီရင်၊ ထေကမ်း၊

၅။ တောလမ်းမင်္ဂလာ၊

ယိုငတ်၊ ဟး ၊ မွိုးဖါအတာ၊ ကျင်၊ ဝတ်နော။

၁။ ငေါင်းယား အအဲဉ်း၁။ ဟောင်တောင်းရဲခါ၊ ကရီ၊ နောင် - ပိုခိုပိုမူးသီး မီးမာ၊
ထာမာ၊ ကဲ့င် အကုသိုလ်းမျိုးယို ဖေးမာ၊ ဟးတောင်းသွ။၂။ ဟောင်ရာနယ်ဟး ကရီ၊ နောင် - ပိုခိုပိုမူးသီး ယံကမာ၊
ဒါး ထာဟောင်ကုသိုလ်းမျိုးယို ထွဉ်းဟး အွဉ်းနယ်ဟးသွ။၃။ ပညားဖေးလင်၊ ကရီ၊ နောင် - ပိုခိုပိုမူးသီး အထာ၊ သေ
ထာ၊ လိန်းမာ၊ ဉာဏ်းပညား ယံကဒါးလွဉ်ယို ထွဉ်းသွဉ်
ဟးသွ။

၄။ **နီရင်ထေကမ်း ကရီနောင်** - ပိုခိုပိုမူးသီးတား သွဉ်
ပညား ထွမ်းစီးပွာ ကစယို ထေဖေးဟး အနီအရင်သွ။

၅။ **တေားလမ်းမင်္ဂလာကရီနောင်** - ပိုခိုပိုမူးသီး ယံကထွာ
လွေ ဝါဟောင်မာဒါအရေ တေားလမ်းတေားပါးကိစ္စယို
မာဖေးဟး ပွယ်မင်္ဂလာသွ။

စုစုခြဉ်း အောင် ၅-ပါယိုသွ။

၂။ ပိုလီသီး ဝတ္ထရာတ်ပါ လင်္ကာ

၁။ လွူးစွီးမာထင်၊

၂။ စီးမံဆောင်းရွက်၊

၃။ စွီးမျတ် ယံလသင်၊

၄။ လူတန်ဂွေပါ၊

၅။ ခွါအာ ထိန်ထွားဟး။

ယိုတ်အာ ပိုလီအတာ ကျင်ဂွတ်နော။

၂။ ငေါင်းယား အအဲဉ်း

၁။ **လွူးစွီးမာထင် ကရီနောင်** - မွိုးဖါသီး နမ်းဖေးကခြိုင်း
သန် သဖေးကချမ်းသာယို ထွားမာလွူးချာဟးသွ။

- ၂။ **စီးမံဆောင်းရွက်ကရီ၊နောင်၊** - မွိုးမိသီး အထာ၊လို၊
အောင်နေးမဲ့င်၊လဲ ထွားမာ၊ စီးမံဆောင်ရွက်ဖေး အွဉ်ရီးရီး
ဟားသွ။
- ၃။ **မွိုးပျတ် ယံလ၊လင်၊ ကရီ၊နောင်၊** - မွိုးမိသီး အငေါင်း
ငါယို မဲ့င်၊ခါတယောင်း လွှဲဆန်ချာမွှ်န်း၊ မာ၊လိန်းလိန်းမား
မား၊ မာ၊နားငေါင်းငေါင်းဟားသွ။
- ၄။ **လူးတန်၊ငွေ၊ပါကရီ၊နောင်၊** - မွိုးမိသီး မီးစုတိထင်းလဲဉ်း
ကောင်ရွဉ်ကောင်ခံ၊သူ၊နပ်၊ မွိုးမိအတာ၊ မာ၊ဖေးဒါးန၊
ဖတွာ ငွေဖန်းဟား ကုသိုလ်းသွ။
- ၅။ **ခွါ၊အာထိန်၊ထွားဟားကရီ၊နောင်၊** - မွိုးမိသီး ကအွဉ်း
သေ၊ခါ၊ဒါ၊ ခွါ၊ခွါ၊အမွိုးဖုံးယို ထွားထိန်၊သိမ်၊ ဟောင်ဟောင်
ဟားသွ။

စုစုခြဉ်း အောင်၊ ၅-ပါ၊ယိုသွ။

၃။ တပဲ့၊သီး ဝတ္ထရာ၊ငတ်၊ပါ၊ လင်္ကာ၊

- ၁။ သွောင်ဖွီရပ်ဆွါမ်း၊
၂။ စွယ်၊သွိုန်းနေးထူး၊
၃။ သွံအူ၊လွဉ်ထေ့၊
၄။ တပ်တဲသွဉ်သင်၊
၅။ လောင်းလင်ကိစ္စ၊ ဝတ်ပတ်လွ။
ပဉ္စတပဲ့၊ ကျင်၊ဝတ်နော။

၃။ ငေါင်းယား အအဲဉ်း

- ၁။ သွာင်စွီရပ်ဆွမ်း ကရီ၊နောင် - ပေါးထီးဆရာကျွဲ
လွဉ်တဲ အိုထွိုင်းရီး ရပ်ဆွမ်း၊ ကျိုဆွမ်းဟး ဆရာသွ။
- ၂။ စွယ်သွိုန်းနေးထူး ကရီ၊နောင် - ဆရာသီး ကသွဉ်
သင် ဆွဲမဒါ၊ ငေါင်းငွါဖုံယို အံးသွင်ယျမ်းအံး ရှိုးရိုးသေး
သေးတဲင် နားလွဉ်သေးသေးဟးသွ။
- ၃။ သွံအူလွဉ်ထေ ကရီ၊နောင် - နီနမ်း သွဉ်ထူးပညား
အတားတွမ်း ဆရာအံးလိုအံးထွဉ်း ယံကလးအတွက်
ဆယ်ကပ်တရေ လွဉ်ထေဟး ဆရာသွ။
- ၄။ တဲပ်တဲသွဉ်သင် ကရီ၊နောင် - ဆရာသီး ကသွဉ်သင်
အွဉ်းနယ်ဖေးဒါ၊ ထာသေပညားဖုံယို သောင်းသာလွဉ်ဟး
တဲပ်တဲင်နဲပ်နဲပ်သွ။
- ၅။ လောင်းလင်ကိစ္စ ဝွတ်ပတ်လွ ကရီ၊နောင် - ဆရာ
သီး အထာယင်းလို ကိစ္စပေးတန်ဖုံယို စိမ်အမျိုမဲ့တရီး
တောင်း ထွားစွဲးကမ်းကိုဟး စစရာရားနောင်သွ။
စုစုခြဉ်း အောင် ၅-ပါယိုသွ။

၄။ ဆရာသီး ဝတ္ထုရာဇတ်ပါ၊ လင်္ကာ

၁။ ပညာနယ်ပျ၊

၂။ ဆွဲမသွဉ်သင်၊

၃။ လို့စင်သိပ္ပ၊

၄။ ဘယရဲဖေး၊

၅။ မိတ်ဆွေးဟင်ရပ် ပသာအပ်။

ဇတ်ချက်ဆရာ ကျင်ဝွတ်နော။

၄။ ဇေါင်းယား အခဲဉ်း

၁။ ပညာနယ်ပျ၊ ကရီနောင် - တပဲ့သီး အထာသေ ထာဒါ၊ ထာလိန်းမား ယံကအောင်းလွဉ်ယို သွဉ်ဖေး အွဉ်နယ်ဖေးဗားပညာသွ။

၂။ ဆွဲမသွဉ်သင် ကရီနောင် - တပဲ့သီး အံအောင်းလွေ သဲင် ကွိုက်ပေါင် ဒေါ့ပြောင်းမူအတာ ယံသေယံဒါ ယံလိန်းမား ယံယဉ်းငဲလွေအရေ ထွားသွဉ်သင် ဆွဲမခွါ ခွါဗားသွ။

၃။ လို့စင်သိပ္ပ ကရီနောင် - ထွားခဲင်းတောင်း လိုင်ဆရာ သီးတင် သွဉ်ဖေးလို့လို့ဗား တပဲ့သီး ဉာဏ်ပညာသွ။

၄။ ဘယရဲဖေး ကရီနောင် - ထီးတောဖေး တပဲ့အကျို တားတင် ဘောအမျိုမျို၊ ရန်အစွိုးစွိုး ယံဖေးတွမ်း ကတိုး

တိန်ချုလွဉ်လူးဟးမွဲးတောင်း တပဲ့လောင်းယို ထွားရဲးဟး
သွ။

- ၅။ **မိတ်ဆွေးဟင်ရပ် ပသာအပ် ကရိုနောင်** - အံးဟးမိုးပွဲး
ကအောင်းဒါး တပဲ့သီးယို အပ်ငါထေ့လွေ့ဟး ဆရား
ဟောင် ဆရားဒါးထျုသွ။

စုစုခြဉ်း အောင်း ၅-ပါးယိုသွ။

၅။ လမ်းသားဝါနီ ဂွတ္တရာ့ဇတ်ပါ၊ လင်္ကာ

- ၁။ ထာသွင်ဖွီကင်၊
၂။ အပ်လင်ဥစွာ၊
၃။ မိစ္ဆာကဲင်းမွဲး၊
၄။ မြိုင်းဖေးကွဉ်က၊
၅။ မဲဉ်းသဟိုန်ရက် ငေါင်းစွော့တက်။
ဇတ်ချက်ဝါနီ ကျင်ဂွတ်နော။

၅။ ငေါင်းယား အဆဲဉ်း

- ၁။ **ထာသွင်ဖွီကင် ကရိုနောင်** - မဲဉ်းခါခါတယင်း ထင်းဖွီ
ဖိုင် သွင်ပေါ်ပယ် တဦးတငါဟးတောင်း ဒေါ့ရှိုင်းစိုင်းဟး
တောင်း ပိုမာသွ။
- ၂။ **အပ်လင်ဥစွာ ကရိုနောင်** - ဒွိုးသွတ်အံးအွေ သွံ၊
ဆောင်းတွက်တား ခြိုင်းကား ကလးလွဉ်ဒါး ရွဉ်တောင်ဥစွာ

ဖုံးယို အပ်ပဲင်းလို့ဟား မာမူးသွ။

- ၃။ **မိစ္ဆားကင်းဖွိုန်း ကရီ၊နောင်၊** - နေးထူးအိုင်းတူးတေး၊
တခီးတခွန်းဟားတောင်း မာပေး၊ စောက်ကာ၊ကြို့၊ကြ၊
တဦးတငါဟားတောင်း လို၊မူးလောင်လင်သွ။
- ၄။ **မြိုင်းဖေးကွဉ်က၊ ကရီ၊နောင်၊** - ချင်းဒျားတွမ်းနီ ဥစ္စား
ပစ္စေ၊အလွောက်၊ ထို့က်ရာ၊တွမ်း အချိန်းခါးကာလရားသီး
ဥတုယို ခွင်၊ပျူ ဖေးမြိုင်းဆွဟား ပိုမာသီးသွ။
- ၅။ **မဲဉ်းသ၊ဟွိုန်ရက် ငေါင်းစွေ၊တက် ကရီ၊နောင်၊** -
ဒေါ၊ရီဒေါ၊တော့ လမ်းသာပိုမာယို ဒေါ၊ရီအွီးအွီးသားသား၊
ဝင်၊နားဆွမ်း ဖေးကမဲဉ်းသ၊သေးသေးအီဟားသွ။
စုစုခြဉ်း အောင် ၅-ပါးယိုသွ။

၆။ လမ်းသားမာမူး ဂွတ္တရာ၊ငတ်၊ပါ၊ လင်္ကာ

- ၁။ လမ်းမုကေးလယ်၊
၂။ သိမ်၊ဆယ်၊သေးချား၊
၃။ မိစ္ဆားကျင်၊လွစ်၊
၄။ ချီးမျောက်နီခေါင်၊
၅။ အဲဉ်ထောင်းလွေ၊ဖို ငတ်၊ပါ၊ယို၊
လမ်းကိုမာမူး ကျင်၊ငွတ်နော။

၆။ ငေါင်းယား အအဲဉ်း

- ၁။ **လမ်းမုကေးလယ်၊ ကရို၊နောင်၊** - ဒွါးသွတ်၊ဖွမ်၊ဖျိုးစတဲင်
ကြောင်းစင်သျှင်၊လျှင်၊ တဲပ်နဲပ်မု ယံကထွာလု၊လွေ၊တသေး
သေးယို မာ၊လွေ၊ဟား ကေးကေးလယ်၊လယ်၊သွ။
- ၂။ **သိမ်၊ဆယ်၊သေးချား ကရို၊နောင်၊** - ပိုဝါ၊ကအပ်ကအပ်
ထေ့လင်၊ဒါ၊ ရွဉ်တောင်၊ပစွေ၊ ဥစွားဖုံးယို ယံဖေးကတွမ်း
ပျင်းဟိုင်လိုင် သွ၊မ်၊ထို၊ရွှါးခြန်ဟားမွှါန်းနပ်၊ ထိန်၊သိမ်၊သွ၊မ်း
ဟောင်ဟောင်ဟားသွ။
- ၃။ **မိစ္ဆားကျင်၊လွမ်ကရို၊နောင်၊** - နေးထူးအိုင်းတူးတေ့၊
တခီးတခွန်၊ဟားတောင်း ဝါ၊ပေး၊ စောက်ကာ၊ကြို့၊ကြ၊
တငီးတငါဟားတောင်း လို၊ခိုလောင်းလင်သွ။
- ၄။ **ချိုးမျောက်နီခေါင် ကရို၊နောင်၊** - ဝါ၊ဖဲ၊မာဖဲ၊စတဲင်
ဖူးဝေးစွါးရွါ၊ နီဖဲ၊နီခေါင်ဖုံးယို ချိုးမျောက်ဖေးအား အွဉ်းရေ၊မု
တွာတွာ တချားချားဟားလှိုင်၊သွ။
- ၅။ **အဲဉ်ထောင်းလွ၊ဖို ကရို၊နောင်၊** - လမ်းပါးမုစတဲင်
ကြောင်းစင်သျှင်၊လျှင်၊မု ထာ၊မာ၊ဖုံးယို နေးတွမ်းထာ၊သေ
လိန်၊မားခွမ်မာ၊ဟား၊ မာ၊လွေ၊ဟားတောင်းနမ်းသွ။

စုစုခြံဉ်း အောင် ၅-ပါးယိုသွ။

၇။ သွ၊ဟောင်မိတ်ဆွေး ဝတ္ထရာ၊တ်၊ပါ၊ လင်္ကာ

- ၁။ စွဲးကိုထောက်ကမ်း၊
- ၂။ နီနမ်းပွိုန်သေး၊
- ၃။ ကျံးဖေးစီ၊ဟ၊
- ၄။ ငေါင်းသားငွါအွီး၊
- ၅။ သစ္စာတီး၊ ငတ်၊ဗီးသွ၊ဟပ် ကျင်၊ဝွတ်နော။

၇။ ငေါင်းယား အမဲဉ်း

- ၁။ **စွဲးကိုထောက်ကမ်း ကရို၊နောင်၊** - နီသွ၊ဟပ် မိတ်ဆွေး အတွက် အခါးတဒိန်ကို ကလိုးလွဉ်ဒါး အကူးညီးတစွိုး စွိုးယို ထွားစွဲးထဲမ်ဖေးအား ထောက်ပမ်းကိုဟးသွ။
- ၂။ **နီနမ်းပွိုန်သေး ကရို၊နောင်၊** - စိမ်ကျိုက်၊ပေါင်၊အုံအောင်း လွေ့ညီ၊သင်၊သွို၊မုစတင် အံးအွေ့ခင်းလမ်းကိုဖုံးယို ခွယ်၊ချာ၊ ဟးတဝ်း အဆင်းအရန်း အံးညီ၊အုံညီ၊ ကျိုက်၊ပေါင်၊ အုံ အောင်းညီ၊ဟး တွမ်းနီနမ်းပွဲးသေးသွ။

၃။ **ကျဲးပေးစီ၊ ပွာ၊ ကရို၊ နောင်၊** - နီသွ၊ ဟောင်မိတ်ဆွေး
 အရေ၊ ပေါးကိစ္စ တစိုးစိုးကို တရို၊ တမ်း၊ အစီ၊ အပွာ၊ ကထဲဖိုး
 သျှမ်း၊ တိန်ဒါ၊ အခါးတွင်၊ တရို၊ တောင်း ကမော့၊ ခွဲးတလူ၊
 လွဉ်ဒါ၊ အယပ်၊ အခိုင်၊ ဖုံးယို ထွားစံးမံး၊ ချင်းခေ၊ ဝွေးဖန်း
 စွဲးထဲမိကိုဟးသွ။

၄။ **ငေါင်းသားငါအိုး၊ ကရို၊ နောင်၊** - ဒေါ၊ ရီစွော့၊ တက် နီသွ၊
 ပေး မိတ်ဆွေးယို စွော့၊ တက်ဒေါ၊ ရီဟး တွမ်းငေါင်းအိုးငါသား
 သေးသေးသွ။

၅။ **သစ္စာတီးကရို၊ နောင်၊** - အခွမ်အမာ၊ အဖြေ၊ အစာစတင်
 စီ၊ ပွာ၊ ရေ၊ အဒေါ၊ အဖြောင်းဖုံးယို အွဉ်းဟးသ၊ ဟောင်ဟောင်
 သစ္စာတီးတီးသွ။

စုစုခြဉ်း အောင်၊ ၅-ပါ၊ ယိုသွ။

၈။ ဖြော်ဆပ်ချာသွ၊ ဝုတ္တရာ၊ ငတ်၊ ပါ၊ လင်္ကား

- ၁။ တဖိန်၊ ပွေါလွဉ်၊
- ၂။ ခံ၊ ရှဉ်ထွားသိမ်၊
- ၃။ ယံညိမ်၊ ရှူ၊ ခမ်းသ၊ မျို၊ အာ၊
- ၄။ ရန်းခြာမအွဉ်းပြာ၊
- ၅။ သွ၊ တားပိုရင်၊ ကူးညီးလင်၊
 ငတ်၊ တန်၊ ဖြော်ချာ သွ၊ ဝုတ်နော။

၈။ ငေါင်းယား အအဲဉ်း

- ၁။ **တဖိန်ပွေါလွဉ်၊ ကရိုနောင်၊** - ယူးလျာသွ။ ဝင်ကမာ၊
ဖေးဒါးနီကေ၊ ဇူတဲင် နီသွ၊ မီးတဖိန်နမ်းမိန်းစွော့ထာ၊ ကို
နောင်၊ ထွားပွေါလွဉ်ဟးသွ။
- ၂။ **ခံ့ခွဉ်ထွားသိမ်၊ ကရိုနောင်၊** - နီသွ၊ မီးတဖိန်နမ်း
ပွဲငထိုအခါး နီသွ၊ အဉ်စွားပစွေဖုယို ယံကထိုမားဟးမွဲနီး
နောင်၊ ထွားသိမ်ဟောင်ဖေးဟးသွ။
- ၃။ **ယံညိမ်၊ ချူးခွ၊ ငမ်းသ၊ ဗျိုအာ ကရိုနောင်၊** - နီသွ၊
အရေ၊ ထာ၊ ငမ်းမီးပေါးစွော့၊ အန္တရာယ်၊ တစွိုးစွိုး မီးထွာယို
သွ၊ အသ၊ ယံကဆွော့နောင်၊ ဖေးအားကိုဟးသွ။
- ၄။ **ရန်းခြာမအွဉ်းပြား ကရိုနောင်၊** - နီသွ၊ မီးမော့ခွဲး တလူး
လွဉ်စွော့၊ ဖေးရန်းတစွိုးစွိုးကို အယပ်၊ အခဲင်း ရန်းသူးအခြာ
နောင်ထိုလဲ၊ ဖင်းညာဟးတမ်း၊ အွဉ်းကိုင်ဟးတောင်းသွ၊
ရန်းသူးခြာသွ။
- ၅။ **သွ၊ တားပိုရင်၊ ကူးညီးလင်၊ ကရိုနောင်၊** - တလွတ်၊
တလွိုမျို၊ ထွာလွဉ်စွော့၊ စတဲင် နီသွ၊ တဖြာ၊ မီးမော့ဒါး
အယပ်၊ အခဲင်းကို နီသွ၊ ဟောင် အပိုအလီ၊ ကအောင်းကိုင်

ဆချာဖုံးနောင်၊ ထွားလွှဲဟးတောင်း၊ ထွားစွဲထဲမ် စောင်းသျှောက်
ဟးသွ။ စုစုခြွင်း အောင် ၅-ပါယိုသွ။

၉။ အမွေး ဝတ္တရာ၊ ငတ်၊ ပါ၊ လင်္ကာ

- ၁။ ဖေးအံးကျိဟး၊
- ၂။ မာစရာထွင်းပါ၊
- ၃။ ဆော့ဆာလွံလာ၊
- ၄။ စွမ်းဖြာအံးတာ၊ ရသားညီးမျ၊
- ၅။ ကာလခွင်သား၊ အွင်းစွဟး၊
ငတ်အားမွေးသီး ကျင်ဝွတ်နော။

၉။ ငေါင်းယား အအဲဉ်း

- ၁။ **ဖေးအံးကျိဟးကရီနောင်** - နီထာမာသားဖုံးယို ဖေး
အံးဖေးအွကျိကျိဟး အာဟာရထွဲမ ထွင်းမာဟး ထာ
မာသွ။
- ၂။ **မာစရာ ထွင်းပါ ကရီနောင်** - နေးတွမ်း ငေါင်းအွဲငါ
သားတင် အမူတာ အခိုတာ အွင်းနယ် ချင်းခေးဆနဖေး
တွမ်းသ၊ခိ၊ခိ ထွင်းဟးသွ။
- ၃။ **ဆော့ဆာလွံလာ ကရီနောင်** - နီထာမာသားအကို
တဖြာဖြာ မီးမော့လွဉ် အအွိုအဆာယို ထွားလွံလာ
ကုယာပူစုဖေးဟးသွ။

- ၂။ **ထွိုင်ခါလဲဉ်းရီး ကရိုနောင်** - ပွေးသီးခါးလား ကထွိုင်
အခါး ပွေးသီးကလိုးဒါး ထီလွံထီခွဲဖုဲယို ထွိုင်ရီးထွားမာ
ဟးသွ။
- ၃။ **ပွေးသီးဖေးမ၊ ထူးယ၊နေးသင်၊ ကရိုနောင်** - ပစွေ၊
ဥစွာ၊ တဗြိုတလိန်၊ တွင်းရိုမွန်း ထာအံထာအွကိစ္စပေးငါ
တယင်း ပွေးသီးမီးအွဉ်းစွခွင်၊ မီးဖေးမ၊ ထူးဟးအံဟးသွ။
- ၄။ **တဲပ်လင်၊စွမ်းစွို၊ကရိုနောင်** - ပွေးသီးအထာမာ၊
အထာယင်းလိုကိစ္စ ကအွဉ်းမာလင်ဒါး ထာမာဖုဲယို
မာဟး တဲပ်တဲပ်ယံယံ၊ မာဖေးဟး သေးသေးချာချာသွ။
- ၅။ **ငေါင်းအွီးနွိုး ကရိုနောင်** - ဝင်ခိုဝင်ငါ အမ္မာပရိသတ်
သီးအခြာတရိုတင်း ပွေးသီးအမဲငါဆငါချာတရိုတောင်း၊
စွောတက်ဒေါရီ ဒေါပြောင်းမုငေါင်းငါယို အွီးဟးသေးသေး
သွ။

စုစုခြဉ်း အောင် ၅-ပါယိုသွ။

၁၁။ တကားမူးနီ ဝုတ္တရာ,ဇတ်,ပါ, လင်္ကား

၁။ မေတ္တားပို့သ၊

၂။ ကိစ္စဆေ့အာ၊ သောင်းသာဆောင်းရွက်၊

၃။ ဧွာ,တက်အိုးသာ၊

၄။ လိုးဒါးဖစ်ခါ၊

၅။ နွောင်,ရာ,လူးဟး၊

ယိုတ်,အာ; တကားမူးနီ ကျင်,ဝတ်နော။

၁၁။ ငေါင်းယား အအဲဉ်း

၁။ **မေတ္တားပို့သ ကရီ,နောင်,** - ပွေးဗွန်ပွေးစင်, သျင်းသာ; မထေးသီး ကအောင်းသော့ဒါး နီကျောင်,ကို စွမ်းပါ,ပါယို နမ်းယံ့ဉိုင်းသန်, သ,ယံ့ချမ်းသာနပ်, ပသာပို့သဖေးဟး မေတ္တားသွ။

၂။ **ကိစ္စဆေ့အာ သောင်းသာဆောင်းရွက် ကရီ,နောင်,-** နီကအောင်းကို,ကွယ်ဒါး ကျောင်,ကန်းယို ကအင်းလို; မာ,ဒါးထာ,မာ,ကိစ္စ ပေးပေးတန်တန်ဖုံးနောင်, သွောင် သွောင်ဖို့ဖို့ ထွားမာ,ဟးသွ။

၃။ **ဧွာ,တက်အိုးသာ ကရီ,နောင်,** - နေးတွင်းထာ,ရိုးမုတ်င် ဧွာ,တက်ဒေါ့,ရီ အိုးအိုးသာ;သားဟးသွ။

၄။ **လိုးဒါးဖစ်ခါ, ကရီ,နောင်,** - ချင်းခေးထွားချားတွမ်း

အချိန်အခါ၊ ရာသီဥတုကာလတင် နီကျောင်းကန်ကို
အရအဝင်းလို၊ အမျိုးမဲ့စတင်စားယို ပွေးဗွန်ဗွေးစင်းသီး
ယံကလူးခံ့နှောင်၊ အပ်အပ်စပ်စပ်နှောင်၊ ဖစ်သေခါးဟား
သွ။

၅။ နှောင်ရာလူးဟားကရိုနှောင် - နီကျောင်းကန်ကို ကအင်း
လိုထင်းဒါ၊ ပစ္စေလစ်ပါးဖုံးယို ယံကလွစ်ဟင်းဟားမွှိုန်း
တင်းနှောင်၊ နှောင်အားရာ၊ ဖြာဖဲ့ဖဲ့ကို ထွားလူးသော့ဟား
သွ။

စုစုခြံဦး အောင် ၅-ပါးယိုသွ။

၁၂။ ဗွေးဗွန်ရဟန်၊ ဝတ္ထရာသူပါ၊ လင်္ကာ

- ၁။ ဟောင်တောင်းရဲခါ၊
 - ၂။ ဟောင်ရာဗွောင်ဖေး၊
 - ၃။ ဓမ္မေသဂျီဟ်း၊
 - ၄။ ဟွန်ဖိုဟော်သမ်း၊
 - ၅။ လူခမ်းပသာ၊
 - ၆။ ရောင်ဟာမေတ္တာ၊ ပသာဟား ၊
- သူပါ၊ ရဟန်ကျင်ဝတ်နှော။

၁၂။ ငေါင်းယား အအဲဦး

၁။ ဟောင်တောင်းရဲခါ၊ ကရိုနှောင် - ထားမာကဲ့င် အကု
သိုလ်းမျိုးယို ဖေးမာမွှိုန်းတကာ၊ မီးထီးမီးဟွန် မီးသေလဲဦး

တကားမားမားလဲ ရဲးလးလးဟးသွ။

- ၂။ **ဟောင်ရာ၊ဗွောင်ဖေး ကရို၊နောင်၊** - ထွင်းမားဒျားသွ့
ထာ၊မားဟောင် ကုသိုလ်းမျို၊ဖုံယို၊ တကားသီး ယံကသေ
ကဒါ၊ ထာ၊မားဟောင်လဲ အွင်းနယ်၊ ဒေါ၊ခြိုင်းနယ်ဖေး
ဟးသွ။
- ၃။ **ဓမ္မေးသင်္ဂါဟ်း ကရို၊နောင်၊** - တကားသီး တလးဟွန်
ဖိုတောင်း တရာ၊မျို၊ယို ဟော်၊နယ်ဟးသွ။
- ၄။ **ဟွန်ဖိုဟော်၊သမ်း ကရို၊နောင်၊** - တကားသီး ကဟွန်ဖို
လဲဦးစွင်းလဲ ယံစင်းနင်းလးအိမျို၊နပ်၊ ဟော်၊နယ်ထပ်ဟး
အလဲင်းလဲင်းသွ။
- ၅။ **လူ၊ခမ်းပသာ ကရို၊နောင်၊** - တကားသီး ယံဖေးနေး
ကလး၊လူ၊ လူ၊ချမ်းသာ၊ နိဗ္ဗာန်၊ချမ်းသာ၊ယို ခြိုင်းနယ်ဟော်၊
ကျာ၊နယ်ဟး ထာ၊ဟောင်ကုသိုလ်းသွ။
- ၆။ **ရောဝ်၊ဟာမေတ္တာ၊ ပသာဟး ကရို၊နောင်၊** - နေးတွမ်း
ပစ္စေ၊လစ်၊ပါ၊တဲင် ကထောက်ပမ်း လူ၊တန်၊ထင်းဒါ၊ တကား
မူးခိုသီးယို ပသာဖေးဟးမေတ္တာ၊ ဂွမ်းနီ၊ဂွမ်းဟာ ဟွန်ရက်
ချာဟး တကားသွ။

စုစုခြိုင်း အောင်း ၆-ပါ၊ယိုသွ။

ငေါင်းရီလွှဲ,ဝံ,ချာ နမူးနား

- ၁။ မွိုးဖါသီးအလောင်း ပိုနိုပိုမူးစွါးသီး ကအီးမာ,ဟးဒါး ဝတ္တရာ, ဖုံယို အောင်းခွင်းမိုင်,ပါ,ဟောင်း တဲမ်းထန်းနယ်ဖေး မဲဉ်းမဲဉ်း လဲဉ်း။
- ၂။ တဲမ်းထန်းဖေးသွော့ ဝတ္တရာ,ဖုံ လယိုလဲဉ်း။
(က) ဝါ,နိုဝတ္တရာ, (ခ) တပဲ့,ဝတ္တရာ,
(ဂ) သွဉ်းသယ်းဝတ္တရာ, (ဃ) တကားမူးနိုဝတ္တရာ,
(င) သွ,ဟောင်ဝတ္တရာ။
- ၃။ ကအွဉ်းနယ်ဒါး ငေါင်းလင်္ကားဖုံလယို ထွာပါ,မိုင်,ဝတ္တရာ,ဖုံ ဟောင်း စေနယ်ဖေးမဲဉ်းမဲဉ်းလဲဉ်း။
(က) စီးမံးဆောင်းရွက်, (ခ) ဟောင်ရာ,ဗောင်ဖေး။
- ၄။ “ မိတ္တားကိုင်မွန်း ” ကရိုးဒါး ငေါင်းလင်္ကားယို ဖြိုင်,နယ်ဖေး တွမ်း ငေါင်းယားထွူတဲင် ဖေးအံးကျိ,ဟး ----- လ ----- ယိုငတ်,အား ၊ မွေးသီးကျင်,ဝတ်နော, ပေယျာလ ယိုလဲ့ ဖေးထန်းနယ်လို့လို့လဲဉ်း။
- ၅။ “ ဟောင်တောင်းရဲးခါ, ” ကရိုးဒါး ငေါင်းလင်္ကားယို ထွာပါ, မိုင်, ဝတ္တရာ,ဖုံဟောင်း စေနယ်စွမ်းစွမ်းဖေး ငေါင်းယား လဲဉ်း။ (တပုတ္တား အမှတ် ၁၀-စီး)

၁၃။ အဂတိတရာလစ်ပါ၊ ကရီ၊နောင် -

- ၁။ ကွပ်ရက်တဲင် အမျိုတမာတောင်းယို လွေမာနောင်၊
ဟဲ့ဟး “တဏှာနု ဆန္ဒာဂတိ” သွ။
- ၂။ ကွပ်လွေထီတဲင် အမျိုတမာတောင်းယို လွေမာနောင်၊
ဟဲ့ဟး “ဒေါသာဂတိ” သွ။
- ၃။ ကွပ်ငမ်းတဲင် အမျိုတမာတောင်းယို လွေမာနောင်၊
ဟဲ့ဟး “ဘယာဂတိ” သွ။
- ၄။ ကွပ်သူသေတောင်းတဲင် အမျိုတမာတောင်းယို လွေမာ၊
နောင်၊ ဟဲ့ဟး “မောဟာဂတိ” သွ။

ထာမာအမျိုမိုင်ကိုခန်းတယောင်း ချင်းကားတဲင် “အဂတိ
တရာလစ်ပါ” ကို တပါပါယို ပေါးမီးလွှောက်လွဉ်၊ မာလွဉ်၊
နပ်၊ တွမ်းလာကလောင်းလင်၊ ပီဝင်၊ အင်းထဲဖွိုး ဆုတ်ယုတ်လင်၊
တိတ်တိတ်စွဉ်းဒျာနောင်သွ။

ပေါးမီးလွှောက်လွဉ်၊ စူလွဉ်တောင်း အဂတိတရာလစ်ပါ၊
ယိုနောင်၊ ပွိုန်ပိစွဉ်းလာဆန်၊ အောင်းတသွောင်းလဲဉ်းထို တိုတက်
ထင်းစွဉ်း စွမ်းနီ၊စွမ်းဟာနောင်သွ။

၁၄။ စီပွာကုင်အိ အကျောင်သုပါ၊

၁။ ဒေါင်မွန်တလေ၊

၂။ လွေ့ခွေသင်နာ၊

၃။ တော့ထာလောင်ဖိုင်၊

၄။ လွေ့ကုင်းပွယ်လံ၊

၅။ ကွိုက်ကြီသွညး၊

၆။ နီနမ်းလွ့မိုင်၊

ယိုသူတိုင်၊ စီပွာကုင်အိ အကျောင်နော။

၁၄။ ငေါင်းယားအအဲဉ်း

၁။ **ဒေါင်မွန်တလေ၊** ကရိုနောင် - ကွပ်ပွိုးစွဉ်း အွေ့မွိုင်းဒျား
ဒေါင်၊ ဆွဉ်းမွိုင်းဒျား ယာလံဖိန်ဖင်တင် သေလွပ်သေ
မာ၊ သေထွမ်းကျမ်းတောင်း၊ နောင်မ၊ စီပွာကုင်အိဟး
အကျောင်တပါသွ။

၂။ **လွေ့ခွေသင်နာ၊** ကရိုနောင် - ကွပ်ပွိုးစွဉ်း ထာခွေ
ထာနာ၊ လယ်လွင်မွိုင်းဒျားထာတင် ဝင်အချိန်းလွပ်မာ၊
ထွမ်းကျဲလဲ သံးမိန်းတောဒျားထာ၊ နင်မ၊ စီပွာကုင်အိ
ဟး အကျောင်တပါသွ။

၃။ **တော့ထာလောင်ဖိုင်၊** ကရိုနောင် - ကွပ်ပွိုးစွဉ်း တော့
လောင်မွိုင်းဒျားထာတင် တသေထွံးကျဲတောင်းဒွမ်၊
နင်မ၊ စီပွာကုင်အိဟး အကျောင်တပါသွ။

- ၄။ **လွေ့ကုင်းပွယ်လံ** ကရိုနောင် - ကွပ်ပွိုးစွဉ်း ဝါးသနား ထွားပွယ်လံတဲင် ဗိန်းကုင်းအံးကုင်း အားရဲင်ကုင်း ရွဉ်တောင် လို့နောင်မ၊ စီပွာကုင်းအီဗား အကျောင်တပါသွ။
- ၅။ **ကျိက်ကြသွညး** ကရိုနောင် - ကွပ်ပွိုးစွဉ်း ပေါင်ကျိက် သွတဟောင်တောင်း၊ သွကုင်းတဲင် အွအံးဒေါင်ယာလံကစ တေားလောင်မုဖုယို နီလဲဒါး ထွာအီနဲင်းနောင်မ၊ စီပွာ ကုင်းအီဗား အကျောင်တပါသွ။
- ၆။ **နီနမ်းလွ့ဖိုင်** ကရိုနောင် - ကွပ်ပွိုးစွဉ်း လွပ်မာခွမ်စံး ထွမ်းကျဲးတောင်းတဲင် အံ့အောင်းလွ့ဖိုင်လေးပျားမွိုးချား ထာနောင်မ၊ စီပွာကုင်းအီဗား အကျောင်တပါသွ။
- စုစုခြွဉ်း အောင်း ၆-ပါယိုသွ။

တောင်စဲင်းနဲင်းအီ ➤ စီပွာကကုတ်အီဗား ကျောင်သူပါကီယို တပါစီးတပါစီးကို အဓိပ္ပါယ်စေဗွောင် လဲင်းအခရား ငေါင်းယားဖုံးနောင် အီးပါလွေ့လဲဉ်းသွ။ ငါဖုံး ကိုသူနောင်မ၊ ယိုကိုခြာ စေဗွောင်လဲဉ်းပါ အခရား လိုးငါးတောင်း ခွမ်သွ။ ထွားသွ။ တပါစီးအဗွောင်ကိုတဲင် ခြွင်းနယ်နောင်ချား လဲဉ်းဝင်သွ။

၁၅။ ဒေါက်ထီသူးရား ပဲစ်သူဟား

- ၁။ ဥစ္စားကိုင်ပြင်၊
 - ၂။ ထိန်ညှင်၊ ရှို့အာ၊
 - ၃။ ဆော့ဆာမော့၊ ရှို့၊
 - ၄။ ဝင်ရိုးသဲ့သွမ်၊
 - ၅။ ခွမ်းနမ်းမဒါး၊
 - ၆။ ပညားဆော့ခြော၊
- သူစွဲ၊ သြ၊ တောင်၊ နော ဒေါက်ထီပဲစ်။

၁၅။ ငေါင်းယားအအဲဉ်း

- ၁။ **ဥစ္စားကိုင်ပြင်၊** ကရိုးနောင် - ဒေါက်မွန်သားနောင်၊ အီးသေထွမ်းကျုံးချွမ်မာ၊ သိမ်ဟောင်တွမ်းရိုးမွန်း၊ ကအောင်းထွူအလီယိုလဲ့ ဆော့ခြောယွမ်ကိုင်လီလာထိုထင်းသွူ။
- ၂။ **ထိန်ညှင်၊ ရှို့ရန်၊** ကရိုးနောင် - ဒေါက်မွန်သားနောင်၊ ကထီးလယ်ဝင်ယို အံးသွင်ဒါးတောင်းတင် မာတဦးတငါ၊ ဒေါ့ကြို့ကြနပ်မ၊ ဆင်းဆင်းရှို့ထိန်ညှင်၊ ရှို့ရန်ဟားလို့ ဝင်သွူ။
- ၃။ **ဆော့ဆာမော့၊ ရှို့၊** ကရိုးနောင် - ဒေါက်မွန်သားနောင်၊ ကားကတော် အံ့သို့သ တဦးတငါတင် ခမ်းလော့ယားခိုးအခြာ ဥတုရားသီးခါ တမဲဉ်းညီးတောင်းနပ်မ၊ ရော့ဂါးဝေး

ဒနား အအိူအဆာဖုံး အမျိုးမျိုး ဗွိုးယို၊ မော့အီဟးသွ။

၄။ **ဝင်ရီသွဲသွမ်** ကရိုးနောင် - ဒေါင်သားယို အနမ်းလွမ်း
တကာတောင်း၊ အပိုမာကစ ဖူးဝေးစွိုးရွိုးဖုံး အမည်တအိူ
တောင်း၊ ခံးဟးတသေ၊ ဝင်သွဲသွမ်၊ ကဲ့ရဲ့အစားစားသွ။

၅။ **ခွပ်နမ်းမဒါး** ကရိုးနောင် - ဒေါင်မွန်သားနပ် အဗွေ့နမ်း
လောင်းကြိုကီ အောင်လီအောင်ကြွဉ်ခန်းစွဉ်းလဲ့ အဗွေ့
တသေချာတောင်း၊ အောင်ဝုပြား တင်းတငါဟးထားသွ။

၆။ **ပညားဆွေခြော** ကရိုးနောင် - ဒေါင်သားနောင် အထား
ချင်းခေး၊ ဝွေးဖန်းတွေတော်၊ ယူးခံးမုစတင် ကနောက်၊
မှတ်ဉာဏ်၊ ကိုင်ထိုတင် ထားသေပညားကင်ထိုအနမ်း
နောင်မ၊ ပညားဆွေခြောဟးသွ။

စုစုခွဉ်း အောင် ၆-ပါးယိုသွ။

၁၆။ လွေ့ခေ့သဲင်နာ ပဲစ်သူပါ၊

၁။ မိမိနမ်းကောင်း၊

၂။ တဒေါင်ပိုမာ၊

၃။ ဝင်ခါ ထင်းမား၊

၄။ ဥစ္စာမဗဉ်း၊

၅။ ဝင်ယွူးနီင်းလောင်၊

- ၆။ ရန်ပေါင်တို့ဒါး၊
ယိုသူဟား၊ ချိန်ခါးမွေးတမ်း လွေ့သင်ပဲစ်။

၁၆။ ငေါင်းယားအအဲဉ်း

- ၁။ **မိမိနမ်းကောင်း** ကရိုနောင် - အန္တရာယ်တစွိုးစွိုး
ကအီးတိုးချလူးလွဉ်ဒါး နီနမ်းယိုအတား တရဲးကာကွယ်
ဖေးနောင်တောင်းသွ။
- ၂။ **တဒေါင်းပိုမာ** ကရိုနောင် - အန္တရာယ်တစွိုးစွိုး ကအီး
တိုးချလွဉ်လူးဒါး ပိုမာသီးယိုအတား တရဲးကာကွယ်ဖေး
နောင်တောင်းသွ။
- ၃။ **ဝင်ခါထင်းမား** ကရိုနောင် - စွန်တခွန်မုစတင် ဒုစရဲက်
မျိုး မီးပေါက်ပေါးလွဉ်စွေ့ခါ ဝင်ထင်းခါတောနီ၊ ဝင်ထင်း
မားတော နီမားသွ။
- ၄။ **ဥစ္စားမဗဉ်း** ကရိုနောင် - အန္တရာယ်တစွိုးစွိုး ကအီးတိုး
ချလွဉ်လူးဒါး နီဥစ္စားပစွေ့လောင်းယိုအတား တရဲးကာ
ကွယ်ဖေးနောင်တောင်းသွ။
- ၅။ **ဝင်ယူးမျိုင်းလောင်** ကရိုနောင် - စွန်တခွန်မု ကာမေသု
စတင် ဒုစရဲက်မျိုးဖိုးယို တဲးတဲးပါအာမားဒျားလဲ ဝင်ထွမ်း

အဖြာ၊ ထင်းမော့တဝ်းခါ ဝင်အွဉ်းဒင်းလူးတောနီလောင်း၊
ဝင်ယွဉ်းနှိုင်းအိလးနောင်၊နီသွ။

- ၆။ **ရန်ပေါင်၊တို့ဒါး** ကရိုနောင် - ဒုစရဲက်ထားမာစတဲင်
အန္တရာယံးတဖိုးဖိုး ကထင်းတိုးချးတိန်ဟးလွဉ်ခါ မဲ့ငါပေး
တရေးလင်း၊ သတင်ကိုင်သွတကားတဝ်း မော့လွဉ်အီဟး
ဖေးရန်အစားစားသွ။

စုစုခြဉ်း အောင် ၆-ပါယိုသွ။

၁၇။ ထာ၊တောထာ၊လောင်၊ ပဲစ်သုခြောင်၊

- ၁။ မီးနောင်ရန်အာ၊
 - ၂။ သွမ်ခါစိုရိန်၊
 - ၃။ စေစိန်းယွမ်ပျင်း၊
 - ၄။ ဒေါထင်းခေမွေး၊ သက်သေးကင်းလွစ်၊
 - ၅။ ကယံးချွစ်မပေါး၊
 - ၆။ မီးတေားပါးလမ်း၊ ဝင်ဟွန်ငမ်း၊
- သူရန်းတေားလောင်ပဲစ်။

၁၇။ ငေါင်းယားအဆဲဉ်း

- ၁။ **မီးနောင်ရန်အာ** ကရိုနပ် - ကွတ်ကိတ်ဖိုင်းပင်အကို
နီနောင်စွဉ်းဝင်လဲ ဝင်ကခံးဟး အသွမ်သားခါ သ၊ဆာ

ခိုးလျားတွေ၊ ဒါးနီတွေ၊ အောင်းမောင်၊ စွဉ်း ငေါင်းကပွိုင်း
ခတ်၊ ဝင်၊ တစူးတစီးပေးလွှမ်းယို ထွာအီစွဉ်း ဖေးရန်းသွ။

၂။ **သွမ်းခါစိုရိန်း** ကရိုးနောင် - ကွပ်ပွိုးစွဉ်း နီပစွေ့ဥစွား
ယွမ်းထိုးတင် သ၊ ယိုထွာလွဉ်အီဟား ထာယူးပက်ခိုးလျား
သွ။

၃။ **စေ့စိန်းယွမ်းပျင်း** ကရိုးနောင် - နေးတွမ်းအားရင်၊ တသို၊
တင် ကလ၊ လွဉ်ဒါး ပစွေ့ဥစွားတခြုံ၊ ဖုံးယို ထွာတောင်း
အသွံ၊ ထွာထိုးအဖျံ၊ တင် ယွမ်းပျင်းသွမ်းခြိန်လို့ထိုးနောင်၊
သွ။

၄။ **ဒေါ့ထင်းဓမ္မေး သက်သေးကင်၊ လွစ်ကရိုးနောင်** - မဲ့င်ခါ
စွဉ်းလဲ့ ဝင်၊ တယွမ်းအံးကြို့၊ တောင်းဒျားရင်၊ တင် အမီးထွာ
အရေ၊ မီးတိုး တစွိုးစွိုးခါ ပါ၊ မဲ့င်၊ မဲ့င်လဲ့ တမဲ့င်စွဲထမ်
ကူးညီးဒေါ့၊ ဖြောင်းကိုဖေးတောင်း၊ ဝင်၊ သွင်းဒျား လို့ဖို့မဲ့င်
နောင်၊ သွ။

၅။ **ကယ်ချွပ်ပပေါး** ကရိုးနောင် - ဖေးရန်းအန္တရာယ်၊ မီးထွာ
လွဉ်လူး အနမ်းလောင်းခါ သွေပေးချင်၊ ဟောင်ခန်းတယောင်း
တမဲ့င်ကယ်ဖေးတင်း၊ ခံးဟားသွေပေး ထွားလို့နောင်၊ သွ။

- ၆။ **ဝိးတေားပါးလမ်း** ကရိုးနောင် - ထာတေားထာလောင်၊
သား ပိုလီ၊စိုးခွါနောင်၊ အမျိုးလွူးနမ်းဗွာအီလဲမွေးတောင်း၊
အမာလို့ထဲင်းဒါး ပစ္စေဉ္စုလွမ်း၊ ဝင်ရိုးလွနဲင်းနင်တင်
ပါ၊မိုင်မိုင်၊ တမဲဉ်ဖေးတေား လမ်းတေားပါးညီတောင်း
အပိုအလီနောင်သွ။
- စုစုခြံဉ်း အောင် ၆-ပါယိုသွ။

၁၈။ ထွားပွယ်၊ထွားလံ၊ ပဲစ်သူခန့်၊

- ၁။ ကျူးဗျား၊
၂။ တချင်၊
၃။ ဒေါ့ဖျင်ဖုတ်၊မွိုင်း၊
၄။ သွမ်းပြိုင်းအချိန်၊
၅။ လေနိန်းလို၊ရွှါး၊
၆။ ရွှင်လို့ဆွိုး၊
သူစွိုးထွားပွယ်၊ပဲစ်။

၁၈။ ငေါင်းယားအအဲဉ်း

- ၁။ **ကျူးဗျား** ကရိုးနောင် - ကွပ်ပိုးစွဉ်း ဝါးသနား ထွားပွယ်၊
လံတင် နီလဲသ၊စွယ်လွဉ်းမွိုင်းဒျား ဝင်ကျူးထာနောင်မ၊
လထာမာလွတ်နောင်သွ။

- ၂။ **တချင်းကရိုးနောင်** - ကွပ်ပွိုးစွဉ်း ဝါးသနား တဲက်ငေါင်း အိန်းငေါင်းတင် နီလဲသု၊စွယ်လံလွဉ်းမျိုင်းဒျား ဝင်တဲက် ငေါင်းတချင်းငေါင်းနောင်မ၊ လ၊အီထာမ၊လွတ်နောင်၊ သွ။
- ၃။ **ဒေါ့ဖျင်ဖုတ်မျိုင်း** ကရိုးနောင် - ကွပ်ပွိုးစွဉ်း ဝါးသနားထွား ပွယ်လံတင် အောင်းမောင်စွဉ်း ကမော့ခွဲသွလွမ်း တဖြာ တွမ်းတဖြာ ဒေါ့ဖြောင်းမျိုင်းဒျားပွယ်ပျမ်း ပွယ်မဉ်းနောင်မ၊ လ၊အီထာမ၊လွတ်နောင်၊သွ။
- ၄။ **သွပ်ပြိုင်းအချိန်း** ကရိုးနောင် - ကွပ်ပွိုးစွဉ်း ဝါးသနား ထွားပွယ်လံတင် ကအောင်းလို့ ချွမ်စံးလွပ်မ၊ ထွမ်းကျုံး ငါးစီပွာလဲ လဲဉ်းတောတော ကားငါဒျားနောင်မ၊ လ၊ အချိန်းလို့နောင်၊သွ။
- ၅။ **လေနီန်းလို့မျိုး** ကရိုးနောင် - ကွပ်ပွိုးစွဉ်း ဝါးသနားထွား ပွယ်လံတင် ခမ်းသင်ခါထွားပွယ်၊ အားရဲင်ခြေ၊ ခမ်းခါ လွပ်မ၊ဒါတောင်း တဖြိုးတဖြောင်း အံးလုမ်းတောင်း နောင်မ၊ ခွပ်နီန်းခွပ်လာ မိုင်ခါခါလဲ သ၊ခွဲတောင်းမျိုင်းဒျား အောင်းမျိုးလီးလျာနောင်၊သွ။
- ၆။ **ရှဉ်လို့ဆိုး** ကရိုးနောင် - ထွားပွယ်လံသီးအမျိုးယို ရှဉ်စုတ်ရှဉ်စိုင်း မီးပါဆွေတွမ်းအာနောင်မ၊ သမ်းအီးထွာတင်

ပွိုင်းပွိုင်းတွမ်း ထွားပွယ်လံးတွေ့၊ ရွှင်လို့လွဉ်းအီ ဗောက်၊
ဗောက်၊ဗဲက်၊ဗဲက်၊ စောက်၊စီးစောက်၊စဲက်ဖိုးယို ကွဲညည
အဆွိုးထိုးနေးစွဉ်းသွ။

စုစုခြွဉ်း အောင် ၆-ပါးယိုသွ။

၁၉။ ကွိုက်၊ကြဲသွ၊ကိုင် ပစ်သူတဲင်

၁။ လွှဲလောင်၊ထားတေား၊

၂။ မွန်းပျားလို၊မူး၊

၃။ ရိမ်ထူးစွန်အံး၊

၄။ လဲဉ်ထင်းတုပ၊

၅။ အံးအွ၊သူးရား၊

၆။ လိန်းဒါး မဲဆ၊ငါ၊

သူပါ၊ခါ၊ ကွိုက်၊အာသွ၊ညမ်း ထွာနောင်၊ပစ်။

၁၉။ ငေါင်းယားအဆဲဉ်း

၁။ လွှဲလောင်၊ထားတေား ကရိုးနောင် - ကွပ်ပွိုးစွဉ်းကွိုက်၊
ကြိ၊ ပေါင်၊ကြို့၊ဦးငါသွ၊ကိုင်တဲင် နီလဲတေားလောင်၊ဒါး
နဲဉ်းနဲဉ်းနောင်၊သွ။

၂။ မွန်းပျားလို၊မူး ကရိုးနောင် - ကွပ်ကွိုက်၊ကြိ၊ပေါင်၊ကြို့၊
ဦးငါ သွ၊ကိုင်တဲင် နီလဲကျင်၊ကိုင်တော့၊ဒါးနဲဉ်း လို၊မူးမဲးဖြး
ထျှ၊နောင်၊သွ။

- ၃။ **ရိပ်ထူးစွန်အံး** ကရိုနပ် - ကွပ်ကျိုက်ကြံပေါင်ကြို့ဦးငါ သွ့ကိုင်တင် နီလဲ တန်းစွန်တခွန်တောင်းထာတဲ့ ထွာလွဉ် ဒါး စွန်တခွန်သားတဖြာနပ်သွ။
- ၄။ **လဲဉ်ထင်းတုပ** ကရိုနောင် - ကွပ်ကျိုက်ကြံပေါင်ကြို့ဦးငါ သွ့ကိုင်တင် နီလဲ မာရှဉ်တု ခံတုဖိုးတွေ့ လိန်းလဲဉ် အိဒါးပါသွ။
- ၅။ **အံးအွ့သူးရား** ကရိုနောင် - ကွပ်ကျိုက်ကြံပေါင်ကြို့ဦးငါ သွ့ကိုင်တင် နီလဲ အံးဒါးနဲင်းနဲင်း ယာလံဖိန်ဖင်၊ အွ့ဒါးနဲင်းနဲင်းဒေါပ်ထီသူးရားဖိုးသွ။
- ၆။ **လိန်းဒါး မဲဆ၊ငါ** ကရိုနပ် - ကွပ်ကျိုက်ကြံပေါင်ကြို့ဦးငါ သွ့ကိုင်တင် နီလဲ နေးတွမ်းသ၊တဟောင်တောင်းမျိုး တွေ့ ဝင်မွေးမဲငါဆ၊နောင်မ၊ လိန်းလဲဉ်တသဉ်နဲင်းဒါးဝင်၊ နပ်မ၊ အန္တရာယ်းတျိုးလွဉ် လူးဒါးနောင်သွ။
စုစုခြဉ်း အောင် ၆-ပါယိုသွ။
-

၂၀။ ထာ၊လွ၊သူပါ၊

၁။ ထာ၊ခွ၊လွဉ်၊နား၊

၂။ လျားငါးနဲးခါ၊

၃။ မွူးဟာလဲဉ်းဟ၊

၄။ စောင်းကနဲးမွိုး၊

၅။ ဟို၊ခိုးမဲဉ်အံး၊

၆။ ခြင်၊ထင်းဗွေငါး၊

ယိုသူဟး၊ လို၊လွ၊လေးပျား၊ ငေါင်းခြင်၊ကြစ်။

၂၀။ ငေါင်းယားအဖဲဉ်း

၁။ ထာ၊ခွ၊လွဉ်၊နား ကရို၊နပ် - ထာ၊မီးခွ၊လဲ ခွ၊လွဉ်၊ငါး
ရိုးနဲးနောင်တင် တခွ၊မံစံး လွှပ်၊မာ၊ထွမ်းကျံးတောင်းထာ၊
သွ။

၂။ လျားငါးနဲးခါ ကရို၊နောင် - ထာ၊မီးလျားလဲ လျားလွဉ်၊ငါး
ရိုးနဲးနောင်တင် တခွ၊မံစံး လွှပ်၊မာ၊ထွမ်းကျံးတောင်း
ထာ၊သွ။

၃။ မွူးဟာလဲဉ်းဟ ကရို၊နပ် - မွူးမီးဟာလဲ ဟာလွဉ်၊လဲဉ်း
ရိုးနဲးနောင်တင် တခွ၊မံစံး လွှပ်၊မာ၊ထွမ်းကျံးတောင်းထာ၊
သွ။

၄။ စောင်းကနဲးမွိုး ကရို၊နပ် - ထာ၊မီးစောင်းလဲ စောင်း

လွှဲငါး ယွယွရိုးနဲင်းနောင်တင် တခွမ်စံး လွှဲမာထွမ်း
ကျုံးတောင်းထားသွ။

၅။ **ဟိုးရိုးမဲဉ်အံး** ကရိုးနောင် - ဟိုးမဲဉ်ရိုးလဲ ဟိုးရိုးလွှဲငါး
မာဒါးတောင်းရိုးနဲင်းနောင်တင် တခွမ်စံး လွှဲမာထွမ်းကျုံး
တောင်းထားသွ။

၆။ **ခြင်ထင်းဗွငါး** ကရိုးနပ် - အံးအွထွ။ ဟိုးမီးကွဲလဲ
ရိုးချားကွဲလွှဲငါး အံ့ပဆားပသားက ရိုးနဲင်းနောင်တင်
တခွမ်စံး လွှဲမာထွမ်းကျုံးတောင်းထားသွ။
စုစုခြင်း အောင် ၆-ပါယိုသွ။

တောင်စင်းနင်းအိ

ထားလွှဲသူပါယိုနောင် ထွာအီသွ။စွဉ်းအပဲစ် နဲင်းနောင်
တမွေးတောင်းလဲ ကွပ်ပိုးအထွာအီနောင် အကျောင်းတရာ ဟော
ငါးနောင်မတင် နီအဟားအောင်းလိုလအီလဲဉ်းသွ။ ဥစွားပစွေ
စီးပွားရေဖုံးယိုလဲ ကွပ်လွှဲတင် ခြင်ချာခြင်ငါမွှိုင်းချားထားတော့
မွေးဘုရာ ဟော်သေခါးဟား အပဲစ်နေနေနောင်သွ။

၂၁။ စီဟွာထွာရွာင်အီလဟး အကျောင်တရာ၊ ၄-ပါး

- ၁။ လုံ့လလဲအောင်း၊
 - ၂။ သိမ်ဟောင်သေးချား၊
 - ၃။ ဟောင်ဒါးသွေချင်၊
 - ၄။ ညီးလင်နွီထန်း၊
- ယိုလစ်ဆင်း၊ စီဟွာထွာထင်း အကျောင်နော။

၂၁။ ငေါင်းယားအခဲဉ်း

- ၁။ **လုံ့လလဲအင်း** ကရိုနပ် - လွပ်မာချမ်စံး ထွမ်းကျံးစဉ်း အမျိုးမိုင်တရိုတင်း သွာင်သွာင်ဖွီဖွီတဲင် သောင်းသာ ဝီရိယ အောင်းပွဲးသေးဟးသွ။
- ၂။ **သိမ်ဟောင်သေးချား** ကရိုနပ် - လွပ်မာချမ်စံး ထွမ်းကျံး တွေ့ ကလလွဉ်ဒါး ပစ္စေ့ရွဉ်တောင်ဖုံးယို ဖေးကတွမ်း သွမ်းခြံခြံနွီ ယွမ်းပျင်းဟးမွန်းတောင်းနောင် သိမ်ဆယ် ဟောင်ဟောင်ဟးသွ။
- ၃။ **ဟောင်ဒါးသွေချင်** ကရိုနပ် - လောကမျက်မောက်ယိုခါ ပါတွမ်းဆိုင် သံးသရာအတား ထွားကျိုက်ပေါင်ထွမ်းဟး မိတ်ဆွေးသွဟောင် အာအာသွ။
- ၄။ **ညီးလင်နွီထန်း** ကရိုနပ် - နီနေးတွမ်း အားရဲင်တွေ့ ကလလွဉ်ဒါး ပစ္စေ့ဥစ္စာရွဉ်တောင်ဖုံးယို လိုသေနားလွေ

အသွံ့၊တွမ်းအဖျံ၊ ယိုနီစား သေးသေးချားချားတဲင် အနွံ၊
တွမ်းအထန်းယို ထွားချင်းတရားညီးမျမု ဒါးလဲပ်လိန်းမား
ဟးသွ။

စုစုခြွင်း အောင်း ၄-ပါးယိုသွ။

၂၂။ သီဂီလောဝါဒသုတ် နိဂုံးသွတ်၊

- ၁။ သုတ်ပါထေယျ၊ သီဂီလ၊ ဗုဒ္ဓဟော်၊နယ်ခါ၊
၂။ ကျင်၊ဝွတ်မီးကင်၊ အပါယ်းရင်၊ ညလင်၊ နိန်းပေါင်၊ဆွာ၊
၃။ ကျင်၊ဝွတ်သေးချား၊ လောက၊မာ၊ဟး၊ ချံ၊သားဆိုင်၊ယိုခါ။

၂၁။ ငေါင်းယားအအဲဉ်း

- ၁။ ပွေးမျတ်ဘုရာ၊ (ဂေါတမ)နောင်၊ အောင်းသတင်၊သွံ့၊အုံ
သော့၊ ရားဇဂျိုဟ်းခမ်း၊ ကျောင်၊ဝေဠုဂွန်း (ကျောင်၊ဝါးခြာ)
ကိုအယံတွင်၊ အကျောင်၊ပျုလင်၊တွမ်း သူးကျယ်၊ပိုဆို“မောင်း
သီဂီလ”ယိုတဲင် ဟော်၊နယ်ဖေး ‘ဒီဃနိကာယ်၊ ပါထေယျ
ဝဂ်၊ သီဂီလောဝါဒသုတ်’တရာ၊ဒေးသနားတေးယိုသွ။
- ၂။ ပွေးမျတ်ဘုရာ၊ ကအွဉ်းနယ် ဟော်၊သေ၊ခါ၊ဖေးဒါ၊ ဆွိုင်း
ရာ၊အနမ်း စွမ်းဖြာ၊ဖြာ၊ ကျင်၊ဝွတ်ပငါပရာ၊ဖုံးယို မီး
လောက၊နား၊ မာ၊လွဉ်၊တောင်း မီးချို့၊ယွင်၊လို့နင်၊ ထဲဖွိုး

လင်၊သော့၊အောင်းခံညဆွာ၊ဒါ၊ အပါယ်းလစ်၊ခမ်းအခြာ
ကိုနောင်၊သွ။။

၃။ ငွေ၊မျတ်ဘုရာ၊ ကအွဉ်းနယ် ဟော်၊ကျာ၊ဖေးဒါ၊ ကျင်၊ဝွတ်
တရာ၊ဖုံးယိုအတိုင်၊ မီးလွောက်၊နာ၊ မာ၊လွဉ်၊ဝင်၊နောင်၊
ကလွောက်၊နာ၊ မာ၊လွဉ်၊သားနမ်းတဖြာ၊လွဉ်၊တကာ၊တမ်း
တွမ်းဖူးဝေးစွိုးခွါ၊ လို့စင်စွိုးလင်း၊ တွိုးထင်းအီဟး တနံခမ်း
ချုံ၊သားခြာ၊ လောကယိုခါလဲ့ စီ၊ပွာ၊ချုံ၊သားလ၊ မျက်မောက်
အီဟးသွ။။

ရီ + စေ ပွဲးဟး နမူးနား

၁။ ရီ = ဟောင်တောင်းရဲးခါ၊စတဲင် ငေါင်းလင်္ကားဖုံးယို ကပါ
သော့ဒါး လိတ်ကျမ်းစောင်းနောင်၊ ဟဲ့ဖန်လွေ့ကျမ်း၊
အမဉ်းနဲင်မဲင်ဟောင်း အဉ်းနယ်ပါတွမ်း အကျောင်လဲင်း။

၁။ စေ = ဟောင်တောင်းရဲးခါ၊စတဲင် ငေါင်းလင်္ကားဖုံးယို ကပါ
သော့ဒါး လိတ်ကျမ်းစောင်းနောင်၊ ကွပ်ပွိုးစွိုး အထွာ
အိန်နာ၊လိုလောကသီးတား ကျင်၊သွံ၊ဝတ္တရာ၊ဟောင်ဖုံးနောင်၊မ၊
ဟဲ့ဖန်ဟး “ဂိဟိဝိနယ” လိုလမ်းဝိနယ်၊ကျမ်းနဲင်နောင်၊သွ။

၂။ ရီ = လိုလမ်းဝိနယ်၊ကျမ်းကရိုးဒါး လိုမုရေရား ကျင်၊ဝတ္တ
ရာ၊ဖုံးစားယိုခါ (က) ပါ၊မဲင်ကောတောင်ပြန်း၊ (ခ)
ပါ၊မဲင်ကောဟော်နယ်၊ (ဂ) ဟော်၊အိဉ်းမဲင်ကို စေနယ်ဖေး စွမ်း
စွမ်းလဲင်း။

၂။ စေ = (က) ကုဋေလင်္ကာ၊ဆီလို့ ချံ၊သာ၊ သူးကျယ်းတဖြာ၊
အပိုခို မောင်းသိဂီလနောင်၊ တောင်ပြန်းထင်းတဲင်၊
(ခ) ပွေးမျတ်ဂေါတမဘုရားနမ်းနပ်၊ ဟော်နယ်ဖေး၊ (ဂ) အိဉ်းရား
ကျော်ဟ်းခမ်း ကျောင်၊ဝေဠုဂွန်းကိုသွ။

၃။ ရီ = လိုမုရေရား ကျင်ဂွတ္တရာဖုံယိုနောင် ပိဋကတ်သွံဖုံ
အကို အောင်းပါသော့ ကျမ်အစောင်းမဲ့င် ဖြိုင်နယ်
ဖေး စဲင်းစဲင်းလဲ့င်း။

၃။ စေ = ဗွေးမျတ်ဘုရာ ကဟော်ကျာနယ်ထန်းလင်ဖေးဒါး
ကျင်ဂွတ္တရာဖုံယို ပိဋကတ်သွံဖုံအကို အောင်းပါ
သော့ ဒီဃနိကာယ်၊ ပါထေယျဝဂ်၊ သီဂီလောဝါဒသုတ်ကိုသွ။
၁၁။

၄။ ရီ = ယျမ်းအံးယွံးကေးထွ။ ရတနားသွံပါဂုဏ်းတဲင် ကနေး
ထူးလွောက်လွင်ဒါး သူးကျယ်ပို မောင်းသိဂီလနောင်
ဝွေလထင်းအကျိုနဲင်းမဲ့င် စေနယ်ဖေးလဲ့င်း။

၄။ စေ = လောကမင်္ဂလာ ကထွဒါး ကျင်ဂွတ္တရာဖုံယို က
ထင်းနေးထူးလွောက်နား မာလွင်ဒါး သူးကျယ်ပို
သိဂီလနောင် သေလူးသေတန် သေကျင် သေကံမုဒါး သေလိန်း
မား ထင်းလွင်ထွတဲင် မျက်မောက်လိုခမ်း ခြွဲခြားစီပွာထွာ၊
နမ်းသနီပါခါလဲ့ ခြိုင်းသန်ချ်သား လထင်းအီ၊ ကထင်းစုတိ
သီကွတ်ပြောင်လဲ့ တွိုးထင်းတန်ခမ်း လချ်သား၊ ထွာအီစွင်း
တမက်တဖိုလ်းအီ၊ ကွီနိဗ္ဗာန်ဆုတွေ့ လတငါအီစွင်း ချ်သားမန်း
နောင်သွ။

ငေါင်းရီလွှာ၊စံချာ နမူနာ

- ၁။ အဂတိတရားလစ်ပါးယို တွက်နယ်ထွူတင် လွှေခွေသင်၊
နာထာယို ပွိုးအကျောင်းနဲင်းမိုင်၊ စီပွာကိုင်ဗားဟောင်း၊
ယိုလွဲ စေနယ်ပါလဲင်း။
- ၂။ လိုကတေားလောင်း၊ဒါးထာသူ၊နောင်၊ အပဲစ်ထွာနွောင်၊
ခွင်းမိုင်ပါ၊ စေနယ်ဖေးစွမ်းစွမ်းလဲင်း။
- ၃။ (က) လေနင်းလိုရွိုး၊ (ခ) ဟို့ခိုးမိုင်အံ့၊ ငေါင်းလင်္ကာဖုံးယို
စေနယ်ဖေး ငေါင်းယားယံယံလဲင်း။
- ၄။ စီပွာကထွာလ၊အီအကျောင်း၊ အောင်းခွင်းမိုင်ပါ၊ တွက်
နယ်ထွူတင် (က) ထိန်ညင်ရန်းအာ၊ (ခ) သွမ်းခါစိုရိန်း၊
(ဂ) လိန်းဒါးမဲဆ၊ငါ၊ ငေါင်းလင်္ကာယိုဖုံးလွဲ ခွယ်နယ်ပါ
အပဲစ်လဲင်း။
- ၅။ ကျင်ဂွတ္တရာ၊ မီးချိုယွင်လိုနောင်၊ အပဲစ်လ၊ထွာနွောင်၊
နဲင်းမိုင်၊ ထောက်တွမ်းငေါင်းပျိုက် လင်္ကာတင် စေနယ်ဖေး
မဲဉ်းမဲဉ်းလဲင်း။

တပုစ္ဆာ ဖေးအမတ် (၁၀) စီ

အခန်း (၅)

ဘားသားရေရား သွဉ်အံ့ဇေးဟး

၁။ ငေါင်းကန်းတော့အီ မိုးဖါ

ဩကာသ၊ ဩကာသ၊ ဩကာသ၊ ပိုပုတ္တကီခွင်၊ သွံတန်း
ကာယကံ၊ လစ်ဆင်းဖြောင်းဝစီး၊ သွံဗီးမနော့သး၊ ယူးလုတောင်း
တဖိန်ဒါ၊ ချိန်ဒါအယံတွင်၊ ပဲစ်မားလင်၊ မီးအောင်းခါ။

တန်အာ ရက်မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ ယံသညင်၊ ယံအွဉ်းစွ၊
ခွင်၊ ညားတ၊ မဲ့ဆုလ မျက်မှောက်၊ ပမ်းထောက်ဖေးသတိ၊
သ၊ခိ၊ခိသွဉ်ပါ၊ ယိုငခါပိုလီ၊ ကတူးကီစူအွဉ်းဒင်၊ နွမ်ထင်းဝဲင်း
ကေးညို၊ ချ၊ဖိုးလင်၊မာန်းမာန၊ ဂါရဝသွဉ်းရိုးသေး၊ မိုးဗွေးယို
တွမ်းဖါ၊ တန်အာကောဇ္ဇဂုဏ်၊ ဗွေပြ၊စုံအောင်းပုဂ္ဂိုလ်၊ သက်ထို
ပိုးတန်လို့၊ ပိုလီယို ကန်းတော့ဩ။

ငခါနော ပိုလီတား၊ ကန်းတော့ဟး ကုသိုလ်းမျိုး၊ အကျိုး
ယိုနောင်ရား၊ ရန်းဖေးတွမ်းရော့ဂါ၊ ယံလွစ်ကင်၊ဟးပွဲးသေး၊
သ၊ရေးတို့၊ ယံကထွာ၊ ယံသေအာဒါယို၊ ပညားမျိုးဌာရသ၊
သ၊သုခခမ်းခြိုင်းသန်၊ လိုးတို့လင်၊ယံလ၊ဟး၊ သားသား ယိုယို
သော့ (နီမိုးစောင်း)ဗွေးဩ။ (နီဖါစောင်း / မိုးဖြား ဖါဖြား)
ဗွေးဩ။

၂။ ငေါင်းကပ်သွမ်တော့

ဘန္တေသြဗွေ စောင်းဘုရာ၊ ဂုဏ်းတော့ကွတ်ပါ၊ ဗွေ
အောင်းထင်း၊ ဖိနမဉ်းတွင်း သမ္ပဒ္ဒ၊ သွဉ်းဂါရဝ ပူးဇော့ငါ၊ သ၊
သဒ္ဓါးဗွာ စေးတနား၊ စွမ်းပြိုင်စွဲးယား ကပ်လူးလောင်း။

ခေါင်းမွန်ခေါင်းပေါင်၊ ပါစွမ်းစီး၊ တောင်းလဲ့င်ဆျာထီး သိန်း
ရောင်ရား၊ လွီးဟွမ်ရသား ငိုးကျော်မျိုး၊ နံးသားကတိုး သီးတား
ထီ၊ တလင်းလောင်းကီ ဖျင်ဒင်းစူး၊ ဝန်းခံ့ကိုဖူး သွမ်ပန်းယို။

ဗွေစောင်းဗွန်ထို သမ္ပဒ္ဒ၊ မယံ ဒေမ သွဉ်းကပ်လူး၊ ရပ်ခံး
တော့မူး သွံ့ဆောင်းသြ။

သွဉ်းကပ်လူးဟး (ဒဲဉ်သွမ်ကျိုး)၊ ကျိုးတန်ငတ်မျိုး ယံလ၊
ထင်း၊ ဥပမိအင်းခွင်း ယံလွမ်နယ်၊ ယံကျလျှိုကယ်၊ ခွင်းချံးသား၊
ယံပြုစွဲးဟး စွမ်းဇာတ်ပန်၊ တိဟိတ်ခွိုးတန် ပညားသျှင်း၊ မွိုးဖါ
ရက်ထင်း မျာယံစိုမ်း၊ နမ်းသလိုးတိုင် ယံကထွာ၊ လွေသဲင်ချာငါ
ကင်ဥပါဒ်၊ အန္တရာယ်ဒင် လွမ်ရန်းသူး၊ ရေးတိုင်သယူး အောင်း
ကူစွဲး၊ ပဲစ်ယံစင်ဖြိုး စွမ်းဘဝ၊ နမ်းသသုခ ယံတို့းစူး၊ မင်ဖိုလ်း
တဖူး ခမ်းနီဗွာနံး၊ မျက်မောက်ကေန်း ယံလဟး၊ ယိုယိုသား
သား ဗွေစောင်းသြ။ သားခု - သားခု - သားခု ။ ။

၃။ ငေါင်းကပ်လူးထီ

ဘန္တေသြဗွေ၊ စောင်းဘုရာ၊ ဂုဏ်းတေားကွတ်ပါ၊ ဗွေ
အောင်းထင်း၊ ဖိနမဉ်းတွင်း သမ္ပုဒ္ဓ၊ သွဉ်းဂါရဝ ပူးဇေးငါ၊ သ၊
သဒ္ဓါးဗွာ စေးတနား၊ စွမ်းပြိုင်စွဲးယား ကပ်လူးဂူ။

တကောက်သင်ဖူး ခါစစ်သော့၊ ဖဲင်းမဲထွားရော၊ သီးတား
ထီ၊ တလင်းလောင်းကီ ဖျင်သေးချား၊ အိုးနွိုးရသား ထီခွေယို။

ဗွေစောင်းဗွန်ထို သမ္ပုဒ္ဓ၊ မယံ ဒေမ သွဉ်းကပ်လူး၊ ရပ်ခံး
တေားမူး သွံးဆောင်းသြ။

သွဉ်းကပ်လူးဟး (ထီအကျိုး)၊ ကျိုးတန်ဆီမျိုး ယံလးထင်း၊
----- လ ----- ခမ်းနီဗွာန်။

မျက်မောက်ကေန်၊ ယံလးဟး၊ ယိုးယိုးသားသား ဗွေစောင်း
သြ။ သားခု - သားခု - သားခု ။ ။

၄။ ငေါင်းကပ်လူးမေး

ဘန္တေသြဗွေ၊ စောင်းဘုရာ၊ ဂုဏ်းတေားကွတ်ပါ၊ ဗွေ
အောင်းထင်း၊ ဖိနမဉ်းတွင်း သမ္ပုဒ္ဓ၊ သွဉ်းဂါရဝ ပူးဇေးငါ၊ သ၊
သဒ္ဓါးဗွာ စေးတနား၊ စွမ်းပြိုင်စွဲးယား ကပ်လူးဂူ။

ဗွန်တန်ဘုန်းထူး၊ ဗွေးစောင်းထူး၊ လေတဆောင်လ၊ ချာ
တွမ်းငါ၊ ရောင်းတသီးပါ ရောင်းတချား၊ ပတ္တများသန္တာ၊ ပွဲးခွိုင်း
ဝီ၊ ဂန္ဓကုဋီ ကျောင်းတေးဖူး၊ လွီးဟွမ်ဟွိုင်းထူး၊ တေန်နံးသား၊
တံးခွဉ်းကုက္ကား မေးတေန်ယို။

ဗွေးစောင်းဗွန်ထို သမ္မုဒ္ဒ၊ မယံ ဒေမ သွဉ်းကပ်လူး၊ ရပ်ခံး
တေးမူး သွဲးဆောင်းသြ။

သွဉ်းကပ်လူးဟး (မေးအကျိုး)၊ ကျိုးတန်ငတ်မျိုး၊ ယံလ၊
ထင်း၊ ----- လ ----- ခမ်းနီဗွာန်း။

မျက်မောက်ကေန်း ယံလဟး၊ ယိုးယိုးသားသား ဗွေးစောင်း
သြ။ သားခု - သားခု - သားခု ။ ။

၅။ ငေါင်းကပ်လူးကောင်း

ဘန္တေသြဗွေး စောင်းဘုရား၊ ဂုဏ်းတေးကွတ်ပါ၊ ဗွေ
အောင်းထင်း၊ ဇိနမဉ်းတွင်း သမ္မုဒ္ဒ၊ သွဉ်းဂါရဝ ပူးဇေးငါ၊ သ၊
သဒ္ဓါးဗွာ စေးတနား၊ စွမ်းပြိုင်စွဲးယား လောင်လူးကပ်။

ပန်သေလေပ် ဇီးဝေး၊ ကောင်းပယ်သစ္စား တန်ကူးအာ၊
ကောင်းမွူးဆုံပါ ကင်းတိုင်မွဲ၊ လွီးလယ်ဟွမ်ဟွိုင်း တရေး ညီး၊
ဖျင်သော့စွမ်းစီး လွှောက်ဖက်ကျ၊ သဉ်ထွူးစိုးခ ကောင်းပေါင်းယို။
ဗွေးစောင်းဗွန်ထို သမ္မုဒ္ဒ၊ မယံ ဒေမ သွဉ်းကပ်လူး၊ ရပ်ခံး

တေားမူး သွံးဆောင်းသြ။

သွဉ်းကပ်လူးဟး (ကောင်းအကျိုး)၊ ကျိုးတန်ငတ်၊မျိုး
ယံလ၊ထင်း၊ ဥပဓိအင်းခွင်း၊ ယံလွစ်နယ်၊ ----- လ ---
-- ခမ်းနီဗ္ဗာနိုး။

မျက်မောက်ကေန်း ယံလ၊ဟး၊ ယိုးယိုးသားသား ပွေးစောင်း
သြ။ သားရ - သားရ - သားရ ။ ။

တောင်းအီ ။ ။ သွဉ်းကပ်လူးဟး မာတငါ ရွစ်တိုးဗ၊စွဉ်း
အသွတ်၊ထွူနောင်၊ ဗွိန်ပီလဲဉ်းလို့ဝင်၊တင်
အွဉ်းသေ၊သူးခါးစွဉ်းလဲ ချင်းရွစ်ထဲမ်းသော့၊ ဗွေဗွေချာဒျားဝင်၊သြ။

၆။ ဝိသုဒ္ဓါကပ်အီ ပါဠိငေါင်းနေးခြိန်ခြိန်

- ၁။ ကပ်သွပ်၊ = ကွမ် ပိဏ္ဏပါတ် မယံ ဗုဒ္ဓဿ ဒေမ ပူဇေမ။
- ၂။ ကပ်ထီ = ကွမ် ဥဒကံ မယံ ဗုဒ္ဓဿ ဒေမ ပူဇေမ။
- ၃။ ကပ်မေး = ကွမ် အဂ္ဂိဒီပံ မယံ ဗုဒ္ဓဿ ဒေမ ပူဇေမ ။
- ၄။ ကပ်ကောင်း = ကွမ် ပုပ္ဖံ မယံ ဗုဒ္ဓဿ ဒေမ ပူဇေမ။
- ၅။ ကပ်မီးထွူ ဆုတောင်းလွဉ်၊ = ကွဒံ နော ပုညံ အာသ-
ဝက္ခယံ ဝဟံ ဟောတု၊ ကွဒံ နော ပုညံ နိဗ္ဗာနဿ
ပစ္စယော ဟောတု။
- ၆။ ဆုတောင်းထွူ ဂွေးဖကုသိုလ်း = မမ (အမှာကံ)
ပုညဘာကံ သဗ္ဗေ သတ္တာ သမံ လာန္တူ။

၇။ ငေါင်းဖတွာ ဝွေးကုသိုလ်း

တယ်းစဟန်းရောင်၊ ဗးတိုးယိုခါ၊ ဆွေးအာကမာ၊ ဟး၊
ကုသိုလ်းအာ ပွန်းဖို့၊ လို့လို့အကျိုးနောင်၊ ယိုခါကအောင်း၊ နမ်း
ကောင်းထင်းသျာ၊ တထင်းသျာတောင်း၊ မိုးစောင်းတွမ်းဖါ၊
ဆရာသမာ၊ ဟောညာဖူးဝေး၊ သွေးပေးသဟာယ၊ ယမ္မန်တန်၊
တန်သီကျာ၊ ဗျဟ္မာကစ၊ အာရက္ခဒေးဝါး၊ အာကာသစို၊ ရုက္ခ
စို၊ ဘုမ္မစို၊ လူလို့ဗျဟ္မာ၊ သတ္တဝါအနန္တ၊ လို့လသွံဆီပိုင်တဘွံ၊
လုံးစွဲကားကအောင်းယို၊ ကုသိုလ်းပွန်းဆ၊ ယံလးတွာတွာ၊ ဖန်း
ပါဝွေးတိုး၊ ရန်းစွဲးဘွံထို၊ ထီကိုကုဋ္ဌေးတဆီ၊ ကောင်ကီကွတ်၊
ကုဋ္ဌေး၊ သဗ္ဗေ၊ သတ္တာ၊ ချင်းကအောင်းဒါသမျှ၊ နေးထူးလွ
ပင်ပရာ၊ စွမ်းဖြာဖြာသားဍု၊ တစုတဖူး၊ ခိုတွမ်းမူး တင်းကနန်း၊
ဝွေးဖန်းဖတွာ၊ ယိုခါထူးသွော့ ပွေးသီးသြ။

သားဍု - သားဍု - သားဍု ။ ။

၈။ ငေါင်းဆုတောင်ဖေး ကုသိုလ်းဗွေး

(ဟန်းသနီ၊) ချိုင်းထွိုက်ကျိုး၊ ပြုစွဲနက္ခတ်မျိုး၊ သးသွို၊
မင်္ဂလာ၊ နိဂံသက်ငါးအားရ၊ သးသဒ္ဓါစင်ဗွာ၊ စွမ်းပါစေးတနား၊
တဟျာထွတ်ပြိုင်လွဉ်၊ ဝတ္ထုရွှင်ထေလူး၊ ထူးကုသိုလ်းမာကောင်း
မူ၊ အစုစု ကပါဒါ၊ စေးတနားကျိုးနောင်ခါ၊ လိုလူခြာ နိဗ္ဗာန်
တာ၊ ချံသားယိုသွံဒေါင်း၊ သးအောင်းချင်းမဲဉ်လ၊ ခွေးသးလွစ်ည

ထွိုင်၊ လိုးတွိုင်ယို၊မွိုင်ဖွီ၊ ကွီတွိုင်ယံပြဲ၊စွဲး။

အိးနဟွဲးသီးလဗွန်၊ တနံ့ယံတွိုးထင်း၊ ခွဲ၊ဝင်းတိဟိတ်တန်၊
စွမ်းပန်ယောင်တွမ်းဆင်၊ ယံလင်ဥပမိ၊ သုဂတိလို၊လူနယ်၊
ကျင်းလယ်တွင်ကားလ၊ ဘေးဘယရန်းမျိုး၊ ညာထိုလွစ်မထီး
ဟွန်၊ ဝိဗ္ဗိန်ထီသူးလား၊ နမ်းချဲသားသ၊သုခ၊ ဆန္ဒရေးတွိုင်၊
အောင်း၊ လို၊ခြောင်းစီးပွာ၊မျတ်၊ စွမ်းဖြာရက်မေတ္တားတွိုး၊ အများ
လိုတင်လဲင်စုမ်း၊ ဟွမ်ဟွိုင်နံပါတ်အွီး၊ လိုးတွိုင်ထီး မင်္ဂလား၊
လွိုင်ဥစ္စားခြေရွှင်ထာ၊ လူးဟားအာတန်ဟားကွိုင်၊ သွဉ်းသယ်လွိုင်
ချွေးရဲကွန်၊ ခူတဝွန်ပရိသတ်၊ သ၊ဓာတ်ဗွာ ကျုံးဖန်းတွိုင်၊
လွစ်ညထွိုင်လ၊ယို၊ဟား၊ ချဲသားခမ်းတန်၊ ဝိန်တန်ခမ်းနိဗ္ဗာန်၊
မန်းမန်းယံလ၊ဟား၊ ဘုရားကားပေးသီးယာဟွေး။ ။

၉။ ငေါင်းငါ့ဟော်ပေး ပိုလီ၊ပေး

သားခုသားခု ပိုလီ၊သီးယာ၊ သီကထွာလိုပေး၊ ရိုးသေး
ထွိုက်သင်၊ သက်ခန့်တန်ထို၊ ပုဂ္ဂိုလ်းယိုလို၊ဖြားသီး၊ ဆီလီး
စူနံ၊ ရွံးတပုံအွဉ်းပူး၊ ကတူးကီပွော့ဒင်း၊ နွမ်းထင်းကန်းတော့ဟား၊
မင်္ဂလားကုသိုလ်းကျိုး၊ ကရိုးနောင်ကောင်း၊ နမ်းလောင်း ကြိုကီ၊
သီကပစ်မား၊ ကာယကံးသွံဗီး၊ ဝစီးကံးလစ်တော်၊ မနော်ကံး
သွံပါ၊ ထင်းသျှာမီးအောင်းမွေး၊ (ဖါဖြားဟွေး)ခွေယို၊ နီလီ၊သီး

တွက်တာ၊ အွဉ်းစွမ်းအား၊ ယံကစင်ကြောင်းကြုံ၊ ယံကထဲ
စင်ဖြိုး၊ ထင်တစွိုးအောင်းကွဲဒါ၊ အလူးစားဒါတဗ္ဗ၊ ချင်းသီဒါန
အလူးကျို၊ ခွေအီးရိုးဆုတောင်းဖေး။

ပိုလီပေးနမ်းတဗား၊ ယံချံသားစွမ်းဇာတ်၊ တန်ကတ်အား
ရင်၊ ဖွဲးယဲင်လောင်းလွိုး၊ တသီးရွိုးယောင်ဆင်၊ ဆွာလင်၊
စိုးသက်၊ နပ်တွက်တချာနီဆီ၊ ဗွေဆ၊ ကီထွူမ၊ ဘဝမီးပြောင်
တော၊ ခင်လမ်းခေါတနံဒုံ၊ ယံထင်းအုံစံးစာဗား၊ ပြုံးစွိုးငါးအင်း
စွမ်းမျိုး၊ ပွိုးတင်ရိုး လင်ချာယင်း၊ နီလိုခမ်းခြောင်းကျွန်းနောင်၊
ခင်လမ်းဟောင်သင်ထွိုက်သော့၊ ယံမော့ခွဲးစောင်းဗွေ၊ မေတ္တယျ
စောင်းသျှင်းတော့၊ မီးဟော်ဖေးတရာငွါ၊ ဟွန်တင်ခါထီးသေဗား၊
တရာယားသစ္စာထီ၊ ပွိုးနမ်းကီအရိယား၊ လယိုးဗားထွာကေန်း၊
ခမ်းနီဗွာန်းယံလသော့၊ ယိုးယိုးသားသားကျွန်း ပိုလီသီးယာဟွေး။

ငေါင်းတမာသွပ်တွမ်း ငေါင်းရဲပ်နီဂုံး

- ၁။ အုံစူစူငါးထာတဲး ၊ တထွာတောင်း ၊
သောင်းသာခန်းသွောဝင်၊ စောင်းစောင်း ။
နမ်းမီးထွိုင်းတောင်း ၊ ထွဉ်းသွောပို ၊
အခေးနေ၊ ကွီလဲဉ်းသွူကွေး ချိန်းတွင်ယို ။
စွမ်းဖြာနမ်းကြို ၊ မီးရဲင်းထင်း ၊
ညတောင်းလုံလင် ထွူနွောင်လအောင်းမျင်း ။
ပေါးကဗွာပျင်း ၊ မာတဖြောင်း ၊
အချိန်းလို့သွမ်းခြိန် တမဲ့င်မဲ့င်လဲ တလတောင်း ။
- ၂။ ကွပ်ပွိုးနောင်မ၊ ၊ ဖူးဝေးစွိုး ၊
ဖြာဖွဲဖြာခေါ် ရက်သွော နီစွိုးခွိုး ။
သ၊ဓာတ်စွမ်းသွိုး ၊ အွဉ်းထွူခါ ၊
ရွဉ်တောင်လို့အာ ဖေးကျံး ဖေးညဏ်းပါ ။
နွောင်ရာအားခါ ၊ စွဲထဲမ်ဟိုင်း ၊
တသွောင်းရန်းထို နီတွိုးထင်းဟးနဲင်း ။
- ၃။ ထွားတဲင်သေအုပ် ၊ လိတ်စောင်းယို ၊
စွမ်းဖြာယံသေ မူးတွမ်းခို ။
နင်း ၁၃၄၄-ဟးကို ၊ ဒု-ဆိုဆန်းတွင် ၊
မဟာနာယကစွိုး တောင်ပြန်လင် ။

ကျောင်းမွဲခြင်ရင်၊ ပွေးညဏော ၊
စွိုးခွို၊အတွက် အွဉ်းသုဩ ။
တားဝွန်တူစော ၊ ထွဲတင်ခါ ၊
ဆွိုင်းရာ၊လိတ်စောင်း ထုမ်းထွားအျာ ။
ဓမ္မသာမိခါ ၊ ပွေးဆရာ ၊
ကထွတ်တမ်းထန်းသေ၊ခါ၊ဒါ ။
လိတ်ကျမ်းပေးလား ၊ အစားစား ၊
လွှောက်ဖက်ရာ၊ယို ထူးလွိုက်ထွား ။

၄။ ဖေးသ၊ဆွေးသား ၊ ကျုံးညဏ်းလင် ၊
ကျောင်းတိုက်ကထိက စောင်းမစင် ။
ဝိဇ္ဇာနန္ဒရင် ၊ ဘွဲ့နာမ ၊
စွိုးခွို၊လောင်းရက် ထာ၊ထီးကျ ။
ဇေနာရာမ ၊ သထွဲပေး ၊
တန်ထိုထာ၊ထီး အောင်းပွဲသေး ။
ဓမ္မာစရိယဗွေး ၊ လွီးဟွမ်ကျ ၊
သီးသင်း-စင်တန် ကောဝိဒ ။

၅။ ကွပ်ပွိုးနောင်မ၊ ၊ ယိုခါ ၊
ဖူးဝေးရက်ခွို၊ သီးအခြာ ။
ယေန်းဇဲးတားထွာ ၊ ငေါင်းကန်းတော့ ၊
သဉ်သီးလခရာ လဲ့ပါသော့ ။

ထွိုက်ခွဲးခွိုက်မော့ ၊ ပို့မေတ္တာ ၊
 လူးထီဖွစ်ဖျိုး သေခရာ ။
 ပိုလီအတာ ၊ မွိုးတွမ်းဖါ ၊
 ဆရာတပဲ့ မိတ်ဆွေပါ ။
 ပိုဝါပိုမာ ၊ သွဉ်းသယ်လား ၊
 ချွေးရုံးလှိုင်းကျွန်း ပွေးသီးတာ ။
 ရဟန်းကျောင်တကာ ၊ ကျင်ဝွတ်နော ၊
 ပါသော့စွမ်းစီး ထူးသွံသြ ။

၆။ လိတ်စောင်းယိုနော ၊ ပျူစုကျို ၊
 တသွောင်းရန်းထို လူတွမ်းလို ။
 သရက်စွိုးခွို ၊ ယံအောင်းသေ ၊
 မာတို့ငှ်ယံအောင်း သကရေ ။
 ဖြားဆားတန်ပေး ၊ သွီးထီရက် ၊
 တရားမေတ္တာ သွန်းသတက် ။
 ယံလွစ်ယူပက် ၊ ဒုက္ခပေါင် ၊
 ချံးသားယံလ ကျိုနဲးလောင် ။

၇။ ချွင်းကားလိုပေါင် ၊ မဉ်းဖတ်ထွား ၊
 မျက်မောက်ကျိုအောင်း ဖြားတွမ်းဆား ။
 တန်ပေးဝီးဝါ ၊ တလောင်ပါ ၊
 ခွစုံနမ်းခါ သချမ်းသား ။

မေတ္တာပို့သ ၊ မင်္ဂလာ ၊
 ရွှင်ခံ့ခြွေခြား ကင်မားန ။
 ထာသေပညား ၊ ဗွေပြီ၀ ၊
 မင်္ဂလိလ်းသုခ ထောက်ပမ်းနော ၊
 ချံးသားနိဗ္ဗာန် တို့အီသြ ။

၈။ ပျူစုတဲမ်းထင်း ၊ ကုသိုလ်းကျို ၊
 ပျဟွားတနံ လူ့တွမ်းလို ။
 သွန်းသွင်းသ၊သို့ ၊ ယံကထွာ ၊
 ကုသိုလ်းဘာဂ သွဉ်းဝွေးတွာ ။
 ဝေးနေယျအာ ၊ ထူးဆွမ်းနော ၊
 ဝွေးတို့ဖန်းမျ သားခုသြ ။

သားခု - သားခု - သားခု ။

နောင်း ၁၃၄၄-ဟး၊ တင်ကျွမ်လာဗွေရောင်၊
 (၁၇း၂၀) နားရီးအချိန်
 တဲမ်းထွူအောင်းမျင်းနောင်သွူ။

စီးထွူ ၁၃၇၇-ဟးနောင်း၊ ဒဲဉ်ဟားဆန် (၉)နီ၊
 မွူးနီ၊ စနေ ၊ (၁၆ - ၄ - ၂၀၁၆) ခြပ်တပ်
 ၁၃၇၈-ဟး၊ ဒဲဉ်သံ ဆန် (၇)နီ၊ မွူးနီ - သောကျား
 (၃ - ၂ - ၂၀၁၇)